

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
02.12.2025

Зеленодольск
шәһәре

КАРАР
№ **3349**

«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районының яшьләр сәясәтен үстерү» муниципаль программасын раслау турында

Зеленодольск муниципаль районында яшьләр сәясәтен планлы һәм һәрьяклап үстерү максатларында, шулай ук «Россия Федерациясендә яшьләр сәясәте турында» 2020 елның 30 декабрендәге 489-ФЗ номерлы Федераль законы, «Татарстан Республикасында яшьләр сәясәте турында» 1993 елның 19 октябрендәге 1983-ХІІ номерлы Татарстан Республикасы Законын, «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен раслау турында» 2015 елның 17 июнendәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын, «2030 елга кадәр Россия Федерациясендә яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыру стратегиясен раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2024 елның 17 августындагы 2233-р күрсәтмәсен үтәү йөзеннән, Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. «2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районының яшьләр сәясәтен үстерү» муниципаль программасын әлеге карарга кушымтада каралганча расларга

2. Әлеге карарны Зеленодольск муниципаль районы Советы Аппаратының жәмәгәтчелек һәм массакүләм мәгълүмат чаралары белән элемтә бүлегенә Интернет челтәрендәге Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының (<http://pravo.tatarstan.ru>) рәсми порталында һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Зеленодольск муниципаль районының (<http://zelenodolsk.tatarstan.ru>) мәгълүмати сайтында урнаштырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз җаваплылыгында калдырам.

Житәкче

З.Ф. Хәбибуллин

**«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районының яшьләр
сәясәтен үстерү»
муниципаль программа**

Программа паспорты

Программаның исеме	«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районының яшьләр сәясәтен үстерү» муниципаль программа (алга таба-Программа).
Программаны эшләү өчен нигезләр	- «Россия Федерациясендә яшьләр сәясәте турында» 2020 елның 30 декабрендәге 489-ФЗ номерлы Федераль закон; - Россия Федерациясе Президентының «Россия Федерациясе субъектларының иң югары вазыйфаи затлары эшчәнлегенен һәм Россия Федерациясе субъектлары органнары эшчәнлегенен нәтижәлелеген бәяләү турында» 2024 елның 28 ноябрендәге 1014 номерлы Указы; - Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасында яшьләр сәясәте өлкәсендәге эшчәнлекне координацияләү турында» 2022 елның 09 августындагы 778 номерлы карары; - «Татарстан Республикасында яшьләр сәясәте турында» 1993 елның 19 октябрендәге 1983-ХІІ номерлы Татарстан Республикасы Законы; - «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен раслау турында» 2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы; - Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасында яшьләр сәясәтен үстерү» дәүләт программасын раслау турында» 2019 елның 05 мартындагы 158 номерлы карары
Программаның координаторы	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегенә.
Программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегенә.
Программаның жаваплы башкаручысы	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегенә.
Программаның ярдәмче башкаручылары	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының Мәгариф идарәсә;

	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының Мәдәният идарәсе Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы башкарма комитетының спорт бүлеге «Зеленодольск районы буенча Татарстан Республикасы халкын эш белән тәэмин итү үзәге» ДКУ Татарстан Республикасы Хезмәт, халыкны эш белән тәэмин итү һәм социаль яклау министрлыгының Зеленодольск муниципаль районындагы социаль яклау бүлеге «ЗМР торак сәясәте департаменты» МКУ
Программаның максатлары һәм бурычлары	Программаның максаты: - Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районында дәүләт яшьләр сәясәтен тормышка ашыру. Программаның бурычлары: 1. Укучы һәм студент яшьләрнең хезмәт активлыгының нәтижәле модельләрен үстерү өчен шартлар тудыру; 2. Яшь буынның ижтимагый-сәси активлыгын һәм гражданлык компетентлыгын формалаштыру; 3. Яшьләр арасында гражданлык-патриотик тәрбия бирү, милли үзәк һәм толерантлык системасын үстерү; 4. Яшьләр ижтимагый оешмалары, хәрәкәтләре өчен шартлар тудыру, яшьләрнең лидерлык сыйфатларын үстерү өчен шартлар тудыру һәм яшьләр ижтимагый оешмалары инициативасы белән социаль әһәмиятле проектларга ярдәм итү; 5. Сәләтле балаларны һәм яшьләрне эзләү, аларга ярдәм итү, аларның интеллектуаль һәм ижади потенциалын үстерү өчен шартлар тудыру; 6. Яшьләр арасында социаль-тискәре күренешләрне профилактикалауның нәтижәле системасын формалаштыру һәм тормышка ашыру; 7. Яшьләр арасында экстремизмны профилактикалау; 8. Яшьләр сәясәтен фәнни-методик, мәгълүмати һәм кадрлар белән тәэмин итү.
Программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2026-2030 еллар
Ярдәмче программалар	1. «2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районының авыл яшьләрнең яклау»;

исемлеге	2. «2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы яшьләренә патриотик тәрбия бирү»; 3. «2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районында ирекчелек хәрәкәтен үстерү». 4. 2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районында студентлар отрядларын үстерү».						
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы	Финанслау чыганаclarы	Программаны тормышка ашыру еллары					
		2026 (сум)	2027 (сум)	2028 (сум)	2029 (сум)	2030 (сум)	Гамәлгә ашыру чорында барлыгы (сум)
	Муниципаль бюджет	945 200, 00	945 200, 00	945 200, 00	945 200, 00	945 200, 00	4 726 000, 00
	Федераль бюджет						
	Республика бюджеты						
	Башка чыганаclar						
	Барлыгы	945 200, 00	945 200, 00	945 200, 00	945 200, 00	945 200, 00	4 726 000, 00
2026 - 2030 елларга ярдәмче программаларны финанс белән тәмин итү күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле елга һәм план чорына Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы бюджеты проекты формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.							
Программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләре һәм нәтижәчеләре	Программа чараларын уңышлы үтәү яшь кешеләрнең өлешен арттырырга түбәндәгеләр мөмкинлек бирәчәк: - студентлар хезмәт отрядлары хәрәкәтендә катнашучы яшьләр өлеше; - ихтиярылык эшчәнлегендә катнашучы яшьләр өлеше; - талантлы яшьләргә ярдәм итү өлкәсендә башкарма хакимият органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган проектларга һәм программаларга җәлеп ителгән яшьләр өлеше; -иҗтимагый-сәяси активлык һәм гражданлык компетентлыгы буенча чараларда катнашучы яшьләрнең өлеше; - социаль әһәмиятле проектлар һәм программалар конкурсына бирелгән гаризалар саны; - талантлы яшьләргә ярдәм итүгә юнәлдерелгән конкурсларда катнашучы яшьләрне тарту; Яшьләр көненә багышланган чараларда катнашучылар саны; - авылны социаль үстерү программаларында катнашучы авыл яшьләренә чагыштырмача тоткан урыны ; - балалар һәм яшьләрне патриотик юнәлештәге чаралар белән җәлеп итүне арттыру.						
Программаны	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы						

тормышка ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Башкарма комитеты.
--	--------------------

«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районының яшьләр сәясәтен үстерү» муниципаль программа карары проектына
аңлатма язуы

«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районында яшьләр сәясәтен үстерү» муниципаль программа (алга таба - Программа) Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы территориясендә яшьләр сәясәтенең төп юнәлешләрнең гамәлгә ашыру максатларында «Россия Федерациясендә яшьләр сәясәте турында» 2020 елның 30 декабрендәге 489-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә эшләнә.

Программа чараларын гамәлгә ашыру Зеленодольск муниципаль берәмлегендә яшьләр сәясәтенең өстенлекле юнәлешләре буенча федераль күрсәткечләргә ирешү өчен шартлар тудыруга һәм яшьләр белән эшләүгә, аерым алганда, федераль күрсәткечләр чараларын гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән:

№7. Балаларның һәм яшьләрнең сәләтләрен һәм талантларын ачыклау, аларга ярдәм итү һәм үстерү системасының нәтижелелеге;

№8. «Волонтерлык эшчәнлегә белән шөгыльләнүче гражданнар өлеше.

№9. Гармонияле үсеш алган һәм социаль җаваплы шәхес тәрбияләү өчен шартлар.

№10. Россия Федерациясе Президентының «Россия Федерациясе субъектларының иң югары вазыйфаи затлары эшчәнлегә һәм Россия Федерациясе субъектлары эшчәнлегә нәтижелелеген бәяләү турында» 2024 елның 28 декабрендәге 1014 номерлы Указы белән расланган мәдәни чараларга йөрү саны.

Муниципаль программа чаралары Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2016 елның 4 февралендәге 63 номерлы карары белән расланган «2030 елга кадәр Татарстан Республикасы дәүләт яшьләр сәясәте стратегиясе» бурычларына ирешүгә, Россия Федерациясе Президентының 2012 елның 19 декабрендәге 1666 номерлы Указы белән расланган 2025 елга кадәр чорга Россия Федерациясе дәүләт милли сәясәте стратегиясен гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән, Россия Федерациясе Президентының «Россия Федерациясендә экстремизмга каршы торыш стратегиясен раслау турында» 2024 елның 28 декабрендәге 1124 номерлы Указы белән расланган Россия Федерациясендә экстремизмга каршы торыш стратегиясе бурычлары нигезендә актуальләштерелде.

Программаның чаралар планында Татарстан Республикасында яшьләр сәясәтенең өстенлекле юнәлешләре комплексында «2030 елга кадәр чорга һәм перспективада 2036 елга кадәр Россия Федерациясе үсешенң милли

максатлары турында» Россия Федерациясе Президенты В. С. Путинның 2024 елның 7 маендагы 309 номерлы Указын, «Россия Федерациясе Хөкүмәтендә проект эшчәнлеген оештыру турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2018 елның 31 октябрэндәге 1288 номерлы карарын, аерым алганда, «Мәгариф» милли проектының «Социаль активлык» федераль проектын, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасы Хөкүмәтендә проект эшчәнлеген оештыру турында» 2019 елның 20 июнендәге 504 номерлы карарын гамәлгә ашыру чаралары каралган.

Яшьләр сәясәтенен өстенлекле юнәлеше - яшьләрнең социаль, ижади һәм һөнәри яктан үз-үзен тормышка ашыруга мөмкинлекләр мохите тудыру. Яшьләр эшләре бүлгә Зеленодольск муниципаль районында яшьләр сәясәтен формалаштыру һәм гамәлгә ашыруның төп координаторы булып тора, аның төп эшчәнлек юнәлешләренә түбәндәгеләр керә:

- яшьләр сәясәте инфраструктурасын үстерү;
- яшьләрне социаль яклау;
- яшьләргә хәрби-патриотик тәрбия бирү;
- студентлар үзешчән ижатын һәм яшь талантларны үстерү;
- студентларның хезмәт отрядларын үстерү һәм аларга ярдәм итү;
- яшь гаиләләргә ярдәм итү;
- талантлы яшьләрне, яшьләр инициативаларын эзләү һәм аларга ярдәм итү;
- яшүсмерләрнең һәм яшьләрнең ялын, күңел ачу чараларын оештыру.

Күрсәтелгән юнәлешләрне гамәлгә ашыру өчен яшьләр эшләре бүлгә берничә проектны гамәлгә ашыра, аларның күбесе уникаль һәм аналоглары юк. Ел саен проектлар һәм уздырыла торган чаралар саны, анда катнашучы яшьләр саны кебек үк, арта бара.

Яшьләр эшләре бүлгә үз эшчәнлегендә ведомство карамагындагы учреждениеләргә, вузларга, һөнәри белем бирү оешмаларына һәм яшьләр оешмаларына таяна.

Зеленодольск муниципаль районының яшьләр инфраструктурасы яшьләр эшләре буенча бүлек карамагындагы өч учреждение: 23 яшьләр (яшүсмерләр) клубынан торган «ТР ЗМР «Исток» яшьләр клублары берләшмәсе» МБУ һәм ике муниципаль балаларны савыктыру лагере: Жәлил исемендәге балалар сәламәтләндерү лагере һәм Горький балалар сәламәтләндрү лагере «Форпост» жәмәгать тәртибен саклау буенча яшьләр (студентлар) формироваииеләренен Зеленодольск үзәге" МБУ; «Зеленодольск шәһәре балаларына һәм яшьләрнен психологик-педагогик ярдәм үзәге» МБУ.

Яшьләр эшләре бүлгә үз эшчәнлегендә район потенциалын формалаштыру буенча мөһим юнәлешләрнең зур спектрын тормышка ашыра, иң беренче чиратта, яшь буынга мәдәни, әхлакый кыйммәтләрне үстерү юлы белән, актив гражданлык позициясе тәрбияләр, күпкырлы интеллектуаль үсеш өчен шартлар тудыра.

Талантлы яшьләр белән эшләр төрле өлкәләрне үз эченә ала: фундаменталь һәм гамәли фәннән ижатка кадәр, патриотик тәрбиядән алып иреккә

эшчәнлектә кадәр, жанатарлар культуразыннан алып спортның яңа төрләрән үстерүгә кадәр.

Зеленодольск муниципаль районы яшьләрәнә белем алу өчен кинч мөмкинлекләр бар: шәһәр мәгариф учреждениеләрәндә белем алудан алып яшьләр эшләрә бүлгә тарафыннан гамәлгә ашырыла торган чараларда һәм проектларда катнашуга кадәр. Ел саен волонтерлар, ижади актив лидерлары өчен форумнар оештырыла. Нәтижә - яшьләр инициативаларын алга сөрүче, социаль проектларны эшләп чыгаручы һәм бөтенроссия һәм халыкара конкурсларда, ижади фестивальләрдә һәм телевизион проектларда уңышлы катнашучы яшь активистлар командасын формалаштыру.

Яшүсмерләрнең һәм яшьләрнең югары гражданлык активлыгына патриотик эшнә оештыру ярдәм итә: ветераннар (ветераннар һәм махсус хәрби операциядә катнашучылар), геройлар һәм иң яхшы тарих белгечләре катнашында хәрби-спорт чаралары, семинарлар һәм конференцияләр уздыру.

Замана яшьләрә даими рәвештә интернеттан файдалана, аны төп мәгълүмат чыганагы һәм төп коммуникация чарасы буларак карый. Шуңа бәйлә рәвештә, социаль челтәрләрдә эш активлашты, материаллар бирү ысуллары һәм формалары (фактик үткөрүгә кадәр кыска контентны урнаштыру һәм чарага интерактив рәвештә жәлеп итү) үзгәрә. Яшьләр эшләрә бүлгә вакыйгаларны анонслау, яшьләр белән хезмәттәшлек, аны актив ижтимагый тормышка жәлеп итү өчен социаль челтәрләрдә коммуникацияләр урнаштыра.

Шәһәр халкының шәхси потенциалын формалаштыру буенча мөһим юнәлешләр эшләнә, беренче чиратта, яшь буыңга мәдәни, әхлакый кыйммәтләрне тәрбияләү, гражданлык позициясен тәрбияләү, күпкырлы интеллектуаль үсеш өчен шартлар тудыру исәбенә. Бу очракта Программа камилләштерү, тәрбияләү һәм яшьләрнең үз-үзләрен тормышка ашыру зарурлыгына бәйлә проблемаларны нәтижәле хәл итүгә ярдәм итәчәк.

Яшьләр сәясәтенең өстенлекле юнәлешләрән гамәлгә ашыру, яшьләр проблемаларын нәтижәле хәл итү өчен программа алымы актив кулланыла.

Авыл яшьләрнең социаль төркем буларак, чын мәгънәсендә, үзенең социаль хәле юк. Ул халыкның , барлык проблемалары белән, хәзергә яшь буынның үсеш дәрәжәсен чагылдыра торган, яшь төркемән барлыкка китерә. Авылда алар тагын да ачыграк күренә. Авыл жирлегендәгә яшьләр арасында хәерчелек, тормыш дәрәжәсенең гомуми кимүе, эшкә урнашу өчен шартлар булмау, мәдәни ихтияжларның булмавы, эмоциональ ярлылык, үз һәм чит кешенең үз-үзен тотышының әхлакый бәяләмәсенең кимүе аеруча кискен сизелә. Моның нәтижәсе-ижади хезмәт эшчәнлегенә игътибар итмәү, жәмгыятьнең торышы өчен җаваплылыкны киметү, аннан читлешү. Бүгенгә көндә проект эшчәнлеген үстерү һәм авыл яшьләрә арасында эшмәкәрлекне үстерү мөһим бурыч булып тора. Ә бу, аны социаль проектлауга, бизнес-планлаштыруга өйрәтүдән башка мөмкин түгел.

«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районының авыл яшьләрән яклау» ярдәмче программа кысаларында, авыл яшьләрә алдында торган проблемаларны хәл итү максатларында, Зеленодольск муниципаль районы авыл

яшьләренен социаль һәм икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру буенча чаралар планлаштырыла.

Зеленодольск муниципаль районы яшьләренен кыйммәт ориентацияләрен формалаштыруда гражданлык-патриотик тәрбия роле үсә, бу «2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы яшьләрен патриотик тәрбияләү» ярдәмче программада чагыла, анда программа чаралары кысаларында түбәндәге юнәлешләр системага салына: патриотик тәрбия системасын модернизацияләү, гражданны хәрби хезмәткә чакырып әзерләү чаралары, патриотик тәрбия өлкәсендә мәгълүмати, фәнни-теоретик һәм методик тәэмин итү.

Соңгы елларда ярдәмнең һәм иреклек үсешенен дәүләт сәясәтен формалаштыруда яңа мөһим этап булды, бу хакта Владимир Владимирович Путинның 2017 елның 27 ноябрендә 5 декабрына яңа бәйрәм - Россиядә ихтыяри зат (волонтер) көнен гамәлгә кую турындагы 572 нче номерлы указга кул куюы дәлилли. Зеленодольск муниципаль районында ихтыярийлык үсешенә аерым игътибар бирү ихтыярийлыкның яшьләрдә сәламәт яшәү рәвеше һәм конкуренциягә сәләтлек формалаштыру таләбе нигезендә, социаль әһәмиятле программаларны гамәлгә ашыруда актив катнашу исәбенә, гражданлык позициясен формалаштыруда мөһим инструментларның берсе булуы белән бәйле. Шулай ук яшьләр ихтыярий булу, аларның белемнәрен һәм тормыш күнекмәләрен формалаштыруда һәм үстерүдә, социальләштерүдә, яшьләргә үз-үзләрен табуда һәм үз-үзләрен актуальләштерүдә нәтижәле алым булуы да мөһим фактор булып тора. Әлеге алым «2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районында ихтыярийлык хәрәкәтен үстерү» ярдәмче программасын күздә тотта.

Шулай итеп, Зеленодольск муниципаль районында яшьләр сәясәте, шәһәрнең социаль сәясәтенен өстенлекле юнәлешләреннән берсе буларак, бүген системалы һәм тотрыклы, яшь буынны үстерүгә һәм аның проблемаларын чишүгә актив ярдәм итә.

Әмма Зеленодольск муниципаль районында бу өлкәдә кайбер проблемалар да бар, алар арасыннан түбәндәгеләрне аерып алырга мөмкин:

1) яшьләр сәясәте инфраструктурасының үсеш дәрәжәсен хәзерге җәмгыять куйган таләпләрдән артта калуы;

2) талантлы яшьләрнең Казан, Мәскәү һәм чит илләрдәге югары уку йортларына китүе һәм, нәтижә буларак, югары квалификацияле кадрлар санының кимүе;

3) килгән яшьләргә районның социаль тормышына интеграцияләү һәм аның яңа шартларга яраклаштыру проблемалары;;

4) кайбер авыл җирлекләрендә яшьләр сәясәте объектларының булмавы;

5) балигъ булмаган балалар һәм яшьләр арасында җинаятьчелек үсешенә яңа барлыкка килгән тенденция.

Программаны финанс белән тәэмин итүгә каралган акчаларның гомуми күләме бер календарь елга 945 200 сум тәшкил итә.

«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районының яшьләр сәясәтен үстерү» муниципаль программасын гамәлгә ашыру өчен күздә тотылган чыгымнарны финанс-икътисадый нигезләү.

«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районының яшьләр сәясәтен үстерү» муниципаль программа (алга таба – Программа) 2030 елга кадәр финанс белән тәмин итү жирле бюджет акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

Финанслау чыганаclarы	Программаны гамәлгә ашыру еллары					
	2026 (сум)	2027 (сум)	2028 (сум)	2029 (сум)	2030 (сум)	Гамәлгә ашыру чорында барлыгы (сум.)
Муниципаль бюджет	945 200,00	945 200,00	945 200,00	945 200,00	945 200,00	4 726 000,00
Федераль бюджет						
Республика бюджеты						
Башка чыганаclar						
Барлыгы	945 200,00	945 200,00	945 200,00	945 200,00	945 200,00	4 726 000,00

2026 - 2030 елларга ярдәмче программаларны финанс белән тәмин итү күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле елга һәм план чорына Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы бюджеты проектын формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.

ЗМР БК яшьләр эшләре
бүлеге начальнигы

Е.М. Потапов

1. Программаның төп максатлары һәм бурычлары, программа чаралары, көтелгән соңгы нәтижэләр, Программаны гамәлгә ашыру срогы

Программаның максаты-яшьләрнең социаль үсеше белән муниципаль идарә итү, районның конкурентлык сәләтен ныгытуда аның ижади потенциалыннан файдалану, яшь буынның тормыш сыйфатын яхшырту өчен оптималь шартларны тәмин итү

Куелган максатка ирешү өчен, Программаның түбәндәге бурычларын хәл итү таләп ителә:

1. Укучыларның һәм студент яшьләрнең хезмәт активлыгының нәтижәле модельләрен үстерү өчен шартлар тудыру, шул исәптән икенчел эш белән тәмин итү системасы һәм студентлар хезмәт отрядлары аша, яшь буынның инновацион потенциалын һәм эшмәкәрлек активлыгын үстерү.

Өлеге бурычны хәл итү буенча чараларның нәтижәлелеге студентлар хезмәт отрядлары хәрәкәтендә катнашучы яшьләрнең өлешен арттыру кебек күрсәткеч нигезендә бәяләнәчәк.

2. Яшь буынның ижтимагый-сәяси активлыгын һәм гражданлык компетентлыгын формалаштыру.

Өлеге бурычны хәл итү буенча чараларның нәтижәлелеге ижтимагый-сәяси активлык һәм гражданлык компетентлыгы буенча чараларда катнашучы яшьләр өлешен арттыру кебек күрсәткеч нигезендә бәяләнәчәк.

3. Яшьләр арасында гражданлык-патриотик тәрбия бирү, милли үзәк һәм толерантлык системасын үстерү.

Өлеге бурычны хәл итү буенча чараларның нәтижәлелеге яшьләрне патриотик юнәлештәге чараларда җәлеп итү кебек күрсәткеч нигезендә бәяләнәчәк

4. Яшьләр ижтимагый оешмалары, хәрәкәтләр өчен шартлар тудыру, яшьләр һәм балалар ижтимагый оешмалары инициативасы белән гамәлгә куелган социаль әһәмиятле проектларга ярдәм итү, яшьләрнең лидерлык сыйфатларын үстерү өчен шартлар тудыру.

Өлеге бурычны хәл итү буенча чараларның нәтижәлелеге түбәндәге күрсәткечләр нигезендә бәяләнәчәк:

- социаль әһәмиятле проектлар һәм программалар конкурсына бирелгән гаризалар саны;
- талантлы яшьләргә ярдәм итүгә юнәлдерелгән конкурсларда катнашучы яшьләрне җәлеп итү;
- балалар һәм яшьләр ижтимагый берләшмәләре эшчәнлегендә катнашучы яшьләрнең өлешен арттыру, яшьләрнең гомуми саны буенча.

5. Сәләтле балаларны һәм яшьләрне эзләү, аларга ярдәм итү, аларның интеллектуаль һәм ижади потенциалын үстерү һәм тормышка ашыру өчен шартлар тудыру.

Өлеге бурычны хәл итү буенча чараларның нәтижәлелеге башкарма хакимият органнары тарафыннан түбәндәге күрсәткеч нигезендә бәяләнәчәк: гамәлгә ашырыла торган талантлы яшьләргә ярдәм итү өлкәсендәге проектларга һәм программаларга җәлеп ителгән яшьләрнең өлешен арттыру, яшьләрнең гомуми саны буенча.

6. Яшьләр арасында социаль-тискәре күренешләрне профилактикалауның нәтижәле системасын формалаштыру һәм гамәлгә ашыру.

Өлеге бурычны хәл итү буенча чараларның нәтижәлегә социаль-тискәре күренешләрне кисәтүгә юнәлдерелгән чараларда катнашучы яшьләрне жәлеп итү кебек күрсәткеч нигезендә бәяләнәчәк.

7. Яшьләр арасында экстремизмны профилактикалау.

Өлеге бурычны хәл итү буенча чараларның нәтижәлегә яшьләр экстремистлыгын профилактикалау чараларына жәлеп ителгән яшьләр саны күрсәткече нигезендә бәяләнәчәк.

8. Дәүләт яшьләр сәясәтен фәнни-методик, мәгълүмати һәм кадрлар белән тәмин итү.

Өлеге бурычны хәл итү буенча чараларның нәтижәлегә түбәндәге күрсәткечләр нигезендә бәяләнәчәк:

- дәүләт яшьләр сәясәте өлкәсендә аттестация узган белгечләр саны;
- яшьләр сәясәте өлкәсендә һөнәри осталык буенча республика конкурсында катнашучы белгечләр саны;
- дәүләт яшьләр сәясәтенең һөнәри осталык буенча Бөтенроссия конкурсларында катнашучы белгечләр саны;
- Яшьләр көненә багышланган чараларда катнашучылар саны.

Программаны гамәлгә ашыру срогы-2026-2030 еллар.

2. Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы

Программаны финанслауның төп чыганаclarы-Зеленодольск муниципаль районы бюджеты акчалары. Программаны финанслау күләме фаразлау характеренда һәм Зеленодольск муниципаль районы бюджеты проектын тиешле финанс елына һәм план чорына формалаштырганда ел саен ачыкланырга тиеш.

Программаны өстәмә финанслау максаты белән, юридик һәм/яки физик затлардан иганәче ярдәмен жәлеп итү мөмкин.

Өлеге программаны гамәлгә ашыру белән бәйле чараларны финанслау тиешле финанс елына Зеленодольск муниципаль районы бюджетында расланган ассигнованиеләр чикләрендә. Программаны гамәлгә ашыру өчен тотылган акча күләме, район бюджеты мөмкинлекләреннән, инфляция процессларыннан һәм Зеленодольск муниципаль районы территориясендә икътисади вәзгыятьтән чыгып, ачыкланырга һәм төзәтмәләр кертелергә мөмкин.

.

3. Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Финанслау механизмында түбәндәге акцентлар куела:

а) ачык конкурс узган һәм агымдагы елга яшьләр сәясәте буенча чаралар планына кертелгән проектлар һәм чаралар гына финанслана.

Элек планлаштырылмаган, әмма жәмгыятьнең яңа проектлар һәм яшьләр сәясәте буенча чаралар уздыруга ихтыяжы барлыкка килгән очракта, ЗМР БК яшьләр эшләре бүлгә Яшьләр сәясәте буенча чаралар планына үзгәреш яисә өстәмәләр кертә һәм өстәмә акчалар бүлеп бирү турында үтенеч юллы.

б) ЗМР БК яшьләр эшләре буенча бүлгә проектларын һәм чараларын урнаштыру һәм финанслау «ТР ЗМР «Исток» яшьләр клублары берләшмәсе» МБУ, «Форпост» жәмәгәт тәртибен саклау буенча яшьләр (студентлар) формированиеләренең Зеленодольск үзәге" МБУ; «Зеленодольск шәһәр балаларына һәм яшьләренә психологик-педагогик ярдәм үзәге» МБУ. төп подрядчылары аша башкарыла.

в) Программаны ресурслар белән тәмин итү чыганакалары булып түбәндәгеләр тора:

- Зеленодольск муниципаль районы бюджеты акчалары;
- республика һәм федераль яшьләр программалары кысаларында грантлар һәм диплом проектларын финанслауга акча;
- спонсорлык чараларын жәлеп итү;
- РФ законнары белән тыелмаган башка чыганакалар.

г) 1 нче программаны финанс белән тәмин итү күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле елга жирле бюджет проекты формалаштырганда ел саен билгеләнгән тәртиптә төгәлләштерелергә тиеш.

Программаның идарә структурасы һәм тормышка ашыруны контрольдә тоту.

Зеленодольск муниципаль районында Программаны тормышка ашыру барышы белән идарә итү һәм аңа жәлеп ителгән хезмәтләргә координацияләү өчен тиешле схема кирәк.

Яшьләр сәясәтен тормышка ашыру механизмында Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлгә әйдәп баручы субъект булып тора. Вертикаль район структурасының база звеносы булып аның карамагындагы учреждениеләр һәм оешмалар торырга тиеш. Шулай ук Башкарма комитет структуралары, учреждениеләр, шәһәр һәм район оешмалары һәм предприятиеләре, яшүсмерләр һәм яшьләр белән эшләүче оешмалар арасында хезмәттәшлекне алга таба да киңәйтү таләп ителә.

Яшьләр юнәлешләре буенча көчләрне координацияләү һәм берләштерү өчен, студентлар, эшче, авыл яшьләре һ.б. кебек юнәлешләрне гамәлгә ашыру өчен, һәр юнәлештәге ижтимагый яшьләр советларының эшен активлаштырырга кирәк.

Зеленодольск шәһәре һәм Зеленодольск муниципаль районы яшьләренен тырышлыгын координацияләү һәм берләштерү өчен Яшьләр парламентын булдыру, оештыру һәм үстерү зарур, аның вәкаләтләренә күпчелек яшьләренен берләштерелгән позициясен формалаштыру һәм яшьләр сәясәтен яхшырту һәм үзгәртү буенча шәһәр һәм район Советларына тәкъдимнәр бирү керә.

Устав бурычы -яшьләр юнәлешендә эшчәнлек алып бару булган коммерциягә карамаган ижтимагый оешмалар аша, яшьләр эшләре бүлегә юнәлеш бирүче, координацияләүче, контрольдә тотучы һәм Ярдемче эш алып барырга тиеш.

Шулай ук структураның элементлары буларак шәһәр һәм ижтимагый социаль хезмәтләр челтәрен һәм яшьләр өчен үзәкләрне булдыру да кирәк.

Яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруны контрольдә тоту системасы куелган максатлардан, юллардан һәм сроклардан тайпылуны вакытында ачыкларга, вазгыятьне төзәтү вариантларын табарга һәм эшләргә тиеш.

Периодик рәвештә һәм даими булган контроль формалары:

- яшьләр хәле турында еллык доклад эзерләү ;
- ЗМР БК яшьләр эшләре бүлегә белгечләре, ведомство карамагындагы учреждениеләр житәкчеләре, ижтимагый яшьләр оешмалары һәм яшьләр парламенты вәкилләре белән бергә киңәшмәләр;
- Зеленодольск муниципаль районы Башлыгы һәм (яки) Башкарма комитеты житәкчесе катнашында яшьләр мохитендәге процесслар һәм Программаны тормышка ашыруның барышы турында киңәшмәләр үткәру;
- яшьләр проблемалары буенча коллегияутырышлары, шул исәптән район буенча Зеленодольск шәһәренен эре предприятиеләрендә һәм уку йортларында күчмә утырышлар ;
- ведомствоара комиссияләр утырышлары .

4. Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү

Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелегә яшь буынның тормыш сыйфатын күтәрүне, яшьләренен социализацияләнүен һәм үз-үзләрен тормышка ашыруын тасвирлый торган программаны тормышка ашыру нәтижәләрен бәяләү күрсәткечләре нигезендә бәяләнә.

Программаның социаль нәтижәлелегә түбәндәгеләргә юнәлдерелгән:

- яшь буынның социаль хәле дәрәжәсен күтәрү;
- яшьләр арасында сәламәт яшәү рәвешен тотрыклы формалаштыру;
- яшьләр арасында хокук бозу, наркотикларга бәйлелек, эчкечелек, тәмәке тарту дәрәжәсенең кимүе;
- яшьләрнең районның социаль-иқтисади, ижтимагый-сәяси һәм социаль-мәдәни үсешенә керткән өлешен арттыру;
- патриотик, сәяси һәм гражданлык активлыгы дәрәжәсен күтәрү, яшьләрнең житлегүен арттыру;
- социаль әһәмиятле программаларда һәм проектларда катнашкан яшьләр санын арттыру;
- яшьләрнең хезмәт, эшқуарлык, ижади активлыгын арттыру;
- яшьләрнең үз-үзен оештыру дәрәжәсен күтәрү.

Программаны тормышка ашыруның тышкы risks булып түбәндәгеләр тора:

- Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм муниципаль берәмлекләр арасында вәкаләтләрне яңадан бүлү өлешендә федераль законнарны үзгәртү;
- тармакны фәнни планлаштыруның катлаулы механизмы.

Программаны тормышка ашыруның эчке risks булып түбәндәгеләр тора:

- яшьләр эшләрә буенча бүлекнең штат саны житәрлек булмавы;
- кадрлар потенциалының житәрлек булмавы;
- финанс тәмин ителешенең житәрлек булмавы.

Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеген бәяләү Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының 2018 елның 26 июнендәге 1341 номерлы карары белән расланган «Муниципаль программаларны эшләү, гамәлгә ашыру һәм аларның нәтижәләлеген бәяләү тәртибе» нигезендә гамәлгә ашырыла.

**«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районының
авыл яшьләрен яклау»
ярдәмче программа**

Ярдәмче программа паспорты

Ярдәмче программаның исеме	«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районының авыл яшьләрен яклау» муниципаль ярдәмче программа (алга таба-1 нче ярдәмче программа).
1 нче ярдәмче программаны эшләү өчен нигезләр	- Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасында социаль өлкәне һәм ижтимагый инфраструктураны модернизацияләү һәм үстерү турында» 2016 елның 3 сентябрэндәге 614 номерлы карары. -Россия Федерациясе Хөкүмәтененң «2030 елга кадәр чорга Россия Федерациясендә яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыру стратегиясен раслау турында» 2024 елның 17 августындагы 2233-р номерлы күрсәтмәсе.
1 нче ярдәмче программаның координаторы	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегә.
1нче ярдәмче программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегә.
1 нче ярдәмче программаның җаваплы башкаручысы	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегә.
1 нче ярдәмче программаның максатлары һәм бурычлары	1 нче ярдәмче программаның максаты: - Зеленодольск муниципаль районы авыл яшьләрененң социаль һәм икътисадый активлыгын арттыру. Программаның бурычлары: 1. авыл яшьләрен мәгълүмат белән тәмин итү системасын булдыру; 2. авыл яшьләрененң социаль активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру; 3. авыл яшьләрененң икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру; 4. авыл яшьләрененң ижади потенциалын тормышка ашыру өчен шартлар тудыру; 5. авыл жирлегендә яшәүче яшьләрне районның ижтимагый тормышына җәлеп итү өчен шартлар тудыру; 6. яшьләр ижтимагый оешмалары һәм хәрәкәтләрен үстерүдә ярдәм;

	7. яшьләр сәясәте өлкәсендә кадрлар резервын формалаштыру.						
1 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2026-2030 еллар						
1 нче ярдәмче программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы	Финанслау чыганаclarы	1 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру еллары					
		2026 (сум)	2027 (сум)	2028 (сум)	2029 (сум)	2030 (сум)	Гамәлгә ашыру чорында барлыгы (сум)
	Муниципаль бюджет	472600,00	472600,00	472600,00	472600,00	472600,00	2 363 000
	Федераль бюджет	-	-	-	-	-	-
	Республика бюджеты	-	-	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-	-	-
	Барлыгы	472600,00	472600,00	472600,00	472600,00	472600,00	2 363 000
	2026 – 2030 елларга Ярдемче программаны финанс белән тәмин итү күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле елга һәм план чорына Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы бюджеты проекты формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.						
1 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыруны тикшереп торучы системасы	1 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру нәтижәсендә түбәндәгеләрне арттыру күздә тотыла: - консультацияләрнең барлык төрләре (шәхси, электрон, телефон аша) жәлеп ителгән авыл яшьләре санын; - авылны социаль үстерү программаларында катнашучы һәм социаль проектлаштыруга өйрәнгән авыл яшьләренең чагыштырмача тоткан урынын; - бизнес-планлаштыру нигезләренә өйрәнгән авыл яшьләренең чагыштырмача тоткан урынын; - интеллектуаль-ижади чараларга жәлеп ителгән авыл яшьләренең чагыштырмача тоткан урынын; -районның яшьләр ижтимагый берләшмәләрендә катнашучылар исемлеген; - Зеленодольск муниципаль районы составына керүче авыл жирлекләре депутатлары – яшь кешеләр өлешен.						
1 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыруны контрольдә	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты.						

тотуны оештыру системасы	
--------------------------------	--

1 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә гомуми тасвирламасы

2025 елның 01 ноябренә Зеленодольск муниципаль районында 165 919 кеше яши. Шул ук вакытта авыл халкы саны 41 382 кеше тәшкил итә. 01.01.2022 елга 14 яшьтән 30 яшькә кадәрге яшьләр саны 45 565 кешегә җитте, шул исәптән авыл яшьләре - 15 226 кеше.

Авыл яшьләре яңа идеяләр һәм программаларга, муниципаль мәсьәләләргә хәл итүдә эшләргә һәм инициатива күрсәтергә эзәр, дип ышанып әйтергә була.

1 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру кысаларында, авыл яшьләре белән эшләүнең түбәндәге өстенлекле юнәлешләре билгеләнде: мәгълүмати тәэмин итү системасын булдыру, социаль һәм икътисади активлыкны арттыру өчен шартлар булдыру, яшьләрнең рухи, физик һәм иҗади үсешенә ярдәм итү.

Авыл яшьләренең мәгълүмат һәм коммуникацияләр дөньясында активлыгы соңгы 25 елда бик нык үзгәрдә. Китаплар, радио һәм газеталар кебек мәгълүмати каналлар актив яшьләр мөрәҗәгатендә кулланылмый диярлек. Төп мәгълүмати-ресурс каналы булып "Интернет" чөптәре тора. Авыл яшьләренең мәгълүмати активлыгын үстерүдә төп бурыч-мәгълүмати-аңлату алып бару. Авыл яшьләренең социаль активлыгын арттыру шартларын булдыру максатын тормышка ашыру кысаларында тиешле чаралар, шул исәптән авыл яшьләренең слетлары һәм форумнары үткәрелә. Авыл яшьләренең рухи, физик һәм иҗади үсешенә ярдәм итү бурычын хәл итү максатыннан, авыл яшьләре өчен «Сельские вечера - Авыл кичләре» дип аталган чаралар, «Яшьләр чоры» дип исемләнгән бию – музыкаль кичә үткәрелә.

Авыл яшьләре хәзерге заман яшь буынының мөһим өлеше булып тора, аның проблемалары авылда аеруча ачык чагыла. Авыл җирлегендәге яшьләр арасында тормыш дәрәжәсенә гомуми кимүе, эшкә урнашу өчен шартлар булмау, мәдәни ихтыяҗларның булмавы аеруча кискен тора. Ә моның нәтиҗәсе-иҗади хезмәт эшчәнлегенә игътибар итмәү, җәмгыятьнең торышы өчен җаваплылыкны киметү. Ярдемче программаны гамәлгә ашыру нәтиҗәсендә, авыл яшьләре, социаль төркем буларак, иҗтимагый эшчәнлеккә актив кушылып, муниципаль мәсьәләләргә хәл итүдә инициативалар күрсәтеп, үз социаль хәленә керә башлады. 1 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру яшьләрнең шәһәрләргә күчүен киметү һәм авыл җирлеге кысаларында хезмәт мәшгульлеген эзләүгә юнәлеш бирү өчен уңай шартлар тудыруга ярдәм итә.

Бүгенге көндә авыл яшьләре белән эшләү системасында ныклы алга китеш бар инде, шуңа күрә яшьләр арасында күп кенә тырышылык һәм

инициативалар, 1 нче ярдәмче программаны үтәү кысаларында, гамәлгә ашырылачак.

Югарыда бәян ителгәннәр, район авыл яшьләренен тормыш сыйфатын яхшыртуга һәм тулы социаль-икътисадый нәтижәгә ирешүгә юнәлтелгән чаралар системасының актуальлеген күрсәтә.

Төрле өлкәләрдә районның социаль-икътисадый үсеше (мәгариф, сәламәтлек саклау, элемент, транспорт һ.б.), авыл районнарында тормыш рәвешен модернизацияләү һәм эшчәнлекнең перспектив юнәлешләре нәтижәсендә аларның жәлеп итүчәнлеген арттыру, нәкъ менә авыл жирлегендә үз киләчәген төзәргә теләгән авыл яшьләре өчен оптималь мөмкинлекләр тудырырга мөмкинлек бирәчәк.

1. 1 нче ярдәмче программаның төп максатлары һәм бурычлары, программа чаралары, көтелә торган соңгы нәтижәләре, 1 нче ярдәмче программаның гамәлгә ашыру сроклары .

1 нче ярдәмче программаның максаты- Зеленодольск муниципаль районы авыл яшьләренен социаль һәм икътисадый активлыгын арттыру.

Куелган максатка ирешү өчен 1нче ярдәмче программаның түбәндәге бурычларын хәл итү таләп ителә:

1. Авыл яшьләрен мәгълүмат белән тәэмин итү системасын булдыру.

Өлеге мәсьәләне хәл итү чараларының нәтижәлелеге авыл яшьләренен барлык консультация төрләре (шәхси, электрон, телефон) белән жәлеп ителгән өлешен авыл яшьләренен гомуми санына арттыру кебек күрсәткеч нигезендә бәяләнәчәк.

2. Авыл яшьләренен социаль активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру.

Өлеге мәсьәләне хәл итү чараларының нәтижәлелеге, авылны социаль үстерү программаларында катнашучы авыл яшьләренен чагыштырмача әһәмиятен арттыру, социаль проектлауга өйрәтү, авыл жирлегендә социаль киеренкелек дәрәжәсен киметү кебек күрсәткеч нигезендә бәяләнәчәк.

3. Авыл яшьләренен икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру.

Өлеге бурычны хәл итү чараларының нәтижәлелеге, бизнес-планлаштыру нигезләренә өйрәтелгән авыл яшьләрен жәлеп итү күрсәткече нигезендә бәяләнәчәк, бизнесны планлаштыруга өйрәтү авыл яшьләренә грант нигезендә конкурсларда катнашу мөмкинлегенә бирәчәк.

4. Авыл яшьләренен ижади потенциалын тормышка ашыру өчен шартлар тудыру.

Өлеге бурычны хәл итү чараларының нәтижәлелеге, талантлы яшьләргә яклау өлкәсендә интеллектуаль-ижади чараларга һәм программаларга жәлеп

ителгән авыл яшьләре өлешенен, яшьләрнең гомуми санының артуы кебек күрсәткеч нигезендә бәяләнәчәк.

5. Авыл жирлегендә яшәүче яшьләрне районның ижтимагый тормышына жәлеп итү өчен шартлар тудыру.

Әлеге бурычны хәл итү буенча чараларның нәтижәлелеге районның яшьләр ижтимагый берләшмәләрендә катнашучы яшьләрнең өлешен, яшьләрнең гомуми санын арттыру кебек күрсәткеч нигезендә бәяләнәчәк.

6. Яшьләр ижтимагый оешмалары һәм хәрәкәтләрен үстерүдә ярдәм итү.

Әлеге бурычны хәл итү буенча чараларның нәтижәлелеге түбәндәге күрсәткечләр нигезендә бәяләнәчәк:

- башкарма хакимият органнары тарафыннан тормышка ашырыла торган проектларга жәлеп ителгән яшь кешеләр өлешен арттыру;

- ЗМР Советы каршындагы Яшьләр парламенты эшчәнлегенә жәлеп ителгән 18 яштан 30 яшькә кадәр авыл яшьләренең чагыштырмача тоткан урыны.

7. Яшьләр сәясәте өлкәсендә кадрлар резервын формалаштыру.

Әлеге бурычны хәл итү буенча чараларның нәтижәлелеге Зеленодольск муниципаль районы составына керүче яшь кешеләр - жирлекләр депутатларының өлеше арту күрсәткече нигезендә бәяләнәчәк.

Программаны тормышка ашыру срогы-2021-2025 еллар.

2. 1нче ярдәмче программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы.

1 нче ярдәмче программаны финанслауның төп чыганаclarы- Зеленодольск муниципаль районы бюджеты акчалары. 1 нче ярдәмче программаны финанслау күләме фаразлау рәвешендә һәм тиешле финанс елына һәм план чорына Зеленодольск муниципаль районы бюджеты проекты формалаштырганда ел саен ачыкланырга тиеш.

1нче ярдәмче программаны өстәмә финанслау максатында, юридик һәм/яки физик затлардан иганәче ярдәмен жәлеп итү мөмкин.

Әлеге 1 нче ярдәмче программаны тормышка ашыруга бәйле чараларны финанслау тиешле финанс елына Зеленодольск муниципаль районы бюджетында расланган ассигнованиеләр чикләрендә гамәлгә ашырыла. 1 нче ярдәмче программаны тормышка ашыруга тотылган акча күләме, Зеленодольск муниципаль районы территориясендәге район бюджеты, инфляция процесслары һәм икътисади вазгыять мөмкинлекләреннән чыгып, ачыкланырга һәм төзәтмәләр кертелергә мөмкин.

3. 1 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру механизмы.

Финанслау механизмында түбәндәге акцентлар куела:

а) Ачык конкурс узган һәм агымдагы елга яшьләр сәясәте буенча чаралар планына кертелгән проектлар һәм чаралар гына финанслана. Элек планлаштырылмаган, әмма жәмгыятьнең яшьләр сәясәте буенча яңа проектлар һәм чаралар үткәргүгә булган ихтыяжлары барлыкка килгән очракта, конкурс үткәргәннән соң, ЗМР БК яшьләр эшләре бүлегә Яшьләр сәясәте буенча чаралар планына үзгәрешләр яки өстәмәләр кертә һәм өстәмә акча бүлөп бирү турында үтенеч юллай.

б) ЗМР БК яшьләр эшләре буенча бүлегә проектларын һәм чараларын урнаштыру һәм финанслау «ТР ЗМР «Исток» яшьләр клублары берләшмәсе» МБУ, «Форпост» жәмәгәт тәртибен саклау буенча яшьләр (студентлар) формированиеләренең Зеленодольск үзәге» МБУ; «Зеленодольск шәһәре балаларына һәм яшьләренә психологик-педагогик ярдәм үзәге» МБУ төп подрядчылары аша башкарыла.

в) 1 нче ярдәмче программаны ресурслар белән тәмин итү чыганагы булып түбәндәгеләр тора:

- Зеленодольск муниципаль районы бюджеты акчалары;
- шәһәр һәм район үсешенең башка программалары кысаларында, шулай ук республика программалары кысаларында яшьләр сәясәте чараларын финанслау;
- республика һәм федераль яшьләр программалары кысаларында грантлар һәм диплом проектларын финанслауга акча;
- спонсорлык чараларын жәлеп итү;
- РФ законнары белән тыелмаган башка чыганаclar.

г) 1 нче ярдәмче программаны финанс белән тәмин итү күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле елга жирле бюджет проектын формалаштырганда ел саен билгеләнгән тәртиптә төгәлләштерелергә тиеш.

1 нче ярдәмче программаның идарә структурасы һәм гамәлгә ашыруны контрольдә тоту.

1 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру белән идарә итү һәм ана жәлеп ителгән хезмәтләрне координацияләү өчен тиешле схема кирәк.

Яшьләр сәясәтен тормышка ашыру механизмында Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегә әйдәп баручы субъект булып тора. Вертикаль район структурасының база звеносы булып аның карамагындагы учреждениеләр һәм оешмалар торырга тиеш. Шулай ук Башкарма комитет структуралары, учреждениеләр, шәһәр һәм

район оешмалары һәм предприятиеләре, яшүсмерләр һәм яшьләр белән эшләрүче оешмалар арасында хезмәттәшлекне алга таба да киңәйтү таләп ителә.

Яшьләр юнәлешләре буенча көчләрне координацияләү һәм берләштерү өчен, авыл, студентлар һәм эшче яшьләр һ.б. кебек юнәлешләргә булдырырга, ә алар булганда һәр юнәлештәге яшьләр ижтимагый советларының эшен активлаштырырга кирәк.

Зеленодольск шәһәре һәм Зеленодольск муниципаль районы яшьләренә тырышлыгын координацияләү һәм берләштерү өчен Яшьләр парламентын булдыру, оештыру һәм үстерү зарур, аның вәкаләтләренә күпчелек яшьләргә берләштерелгән позициясен формалаштыру һәм яшьләр сәясәтен яхшырту һәм үзгәртү буенча шәһәр һәм район Советларына тәкъдимнәр бирү керә.

Устав бурычы -яшьләр юнәлешендә эшчәнлек алып бару булган коммерциягә карамаган ижтимагый оешмалар аша, яшьләр эшләре бүлегә юнәлеш бирүче, координацияләүче, контрольдә тотучы һәм ярдәм эше алып барырга тиеш.

Шулай ук структураның элементлары буларак шәһәр һәм ижтимагый социаль хезмәтләр челтәрен, яшьләр өчен үзәкләргә булдыру да кирәк.

Яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруны контрольдә тоту системасы куелган максатлардан, юллардан һәм сроклардан тайпылуны вакытында табарга, сәбәпләрен ачыкларга һәм вазгыятьне төзәтү вариантларын эшләргә тиеш.

Контроль рәвешләргә периодик һәм даими булуы түбәндәгеләр:

- ЗМРда авыл жирлекләрендә яшьләрнең торышы турында еллык докладны эзәрләр;

- ЗМР БК яшьләр эшләре бүлегә белгечләре, ведомство карамагындагы учреждениеләр житекчеләре, ижтимагый яшьләр оешмалары һәм яшьләр парламенты вәкилләре белән бергә киңәшмәләр;

- Зеленодольск муниципаль районы Башлыгы һәм (яки) Башкарма комитеты житекчесе катнашында яшьләр мохитендәге процесслар һәм 1 нче Ярдемче программаны тормышка ашыруның барышы турында киңәшмәләр үткәрү;

яшьләр проблемалары буенча коллегияләр утырышлары, шул исәптән район буенча Зеленодольск шәһәргә эре предприятиеләргә һәм уку йортларында күчмә утырышлар ;

- ведомствоара комиссияләр утырышлары .

4. 1 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү.

1 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеге 1 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру нәтижәләрен бәяләү күрсәткечләре һәм аның авыл жирлегендә яшъләрнең тормыш сыйфатын күтәрүне, аларны социальләштерә һәм үз-үзен гамәлләштерә торган төп чаралары нигезендә бәяләнә.

1 нче ярдәмче программаның социаль нәтижәлелеге түбәндәгеләргә юнәлгән:

- авыл яшъләренең районның социаль-иқтисади үсеше белән кызыксынуга һәм аның бу процесста катнашырга әзерлеге;
- авыл жирлегендә уңай демографик тенденцияләргә үстерүгә һәм ныгытуга;
- социаль әһәмиятле программаларда һәм проектларда катнашкан яшъләр санын арттыруга;
- яшъләрнең хезмәт, эшмәкәрлек, ижади активлыгын арттыруга;
- авыл жирлегендә социаль киеренкелек дәрәжәсен киметүгә;
- авыл яшъләренең шәһәргә күчүен киметүгә;
- халыкның дәүләт структураларына ышаныч дәрәжәсен күтәрүгә;
- авыл яшъләренең тормыш сыйфатын яхшыртуга.

1 нче ярдәмче программаның гамәлгә ашыруның тышкы рисклары:

- Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм муниципаль берәмлекләр арасында вәкаләтләргә яңадан бүлү өлешендә федераль законнарны үзгәртү;
- тармакны фәнни планлаштыруның катлаулы механизмы.

1 нче ярдәмче программаның гамәлгә ашыруның эчке рисклары түбәндәгеләр:

- яшъләр эшләре буенча бүлекнең штат саны җитәрлек булмавы;
- кадрлар потенциалының җитәрлек булмавы;
- финанс тәмин ителешенң җитәрлек булмавы.

«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районының
авыл яшьләрен яклау» ярдәмче программасына
кушымта

«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районының
авыл яшьләрен яклау» ярдәмче программасы максатлары, бурычлары, нәтижэләрен бәяләү индикаторлары
һәм чараларын финанслау

Максатның исеме	Бурыч атамасы	Ярдәмче программаның аталышы	Төп чараларның атамасы	Башкаручылар	Төп чараларны башкару сроклары	Ахыргы нәтижэләрн е бәяләү индикаторла ры, үлчәү берәмлекләр е	Индикатор күрсәткечләре					Финанслау чыганагын күрсәтеп финанслау				
							2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Зеленодольск муниципаль районы авыл яшьләренен социаль һәм икътисадый активлыгын арттыру	Зеленодольск районнда авыл яшьләренен социаль һәм икътисадый активлыгын арттыру өчен шартлар тудыру.	«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районының авыл яшьләрен яклау» муниципаль программасы	«Студентлар көне» (авыл яшьләрен яклау)	ТР ЗМР яшьләр эшләре бүлеге	2026-2030	Авыл яшьләренен гомуми санында авыл яшьләренен барлык төрләре белән жәлеп ителгән чагыштырмача тоткан урыны, %	10	12	14	16	18	40 200 жирле бюджет	40 200 жирле бюджет	40 200 жирле бюджет	40 200 жирле бюджет	40 200 жирле бюджет
			Мотокросс буенча ЗМР Башлыгы кубогы	ТР ЗМР яшьләр эшләре бүлеге			10	12	14	16	18	60 000 жирле бюджет	60 000 жирле бюджет	60 000 жирле бюджет	60 000 жирле бюджет	60 000 жирле бюджет
			«Созвездие-Йолдызлык» эстрада сәнгатенен ачык республика телевизион яшьләр фестивале	ТР ЗМР яшьләр эшләре бүлеге			10	12	14	16	18	100 000 жирле бюджет	100 000 жирле бюджет	100 000 жирле бюджет	100 000 жирле бюджет	100 000 жирле бюджет

			Милли көрәш буенча турнир	ТР ЗМР яшьләр эшләре бүлегә			10	12	14	16	18	50 0 00 жир ле бюд жет	50 000 жирле бюдже т	50 0 00 жир ле бюд жет	50 000 жирле бюдже т	50 00 0 жирл е бюдж ет
			«Яшьләр көнә»	ТР ЗМР яшьләр эшләре бүлегә			10	12	14	16	18	137 400 жир ле бюд жет	137 400 жирле бюдже т	137 400 жир ле бюд жет	137 40 0 жирле бюдже т	137 4 00 жирл е бюдж ет
			«Мин экстремизмга һәм терроризмга каршы» муниципаль конкурс	ТР ЗМР яшьләр эшләре бүлегә			10	12	14	16	18	15 0 00 жир ле бюд жет	15 000 жирле бюдже т	15 0 00 жир ле бюд жет	15 000 жирле бюдже т	15 00 0 жирл е бюдж ет
			«Платсун» КВПК «Снайпер дуэле»	ТР ЗМР яшьләр эшләре бүлегә			10	12	14	16	18	30 0 00 жир ле бюд жет	30 000 жирле бюдже т	30 0 00 жир ле бюд жет	30 000 жирле бюдже т	30 00 0 жирл н бюдж ет
			«Ворошилов атучысы» ату турниры	ТР ЗМР яшьләр эшләре бүлегә			10	12	14	16	18	10 0 00 жир ле бюд	10 000 жирле бюдже	10 0 00 жир лей	10 000 жирле бюдже т	10 00 0 жирл е

												жет	т	бюд жет		бюдж ет
			«Бердәмлек гармониясе» айкидоның төбәк форумы	ТР ЗМР яшьләр эшләре бүлгә			10	12	14	16	18	30 0 00 жир ле бюд жет	30 000 жирле бюдже т	30 0 00 жир ле бюд жет	30 000 жирле бюдже т	30 00 0 жирл е бюдж ет

**«2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы яшьләрәненә патриотик тәрбия бирү»
ярдәмче программа**

Ярдәмче программа паспорты

Ярдәмче программаның исеме	«2026-2030 елларга Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы яшьләрәненә патриотик тәрбия бирү» муниципаль ярдәмче программа (алга таба-2 нче ярдәмче программа).
2 нче ярдәмче программаны эшләү өчен нигезләр	- Россия Федерациясе Конституциясе; - Россия Федерациясе Хөкүмәтенен «2030 елга кадәрге чорга Россия Федерациясе дәүләт яшьләр сәясәте нигезләрен раслау турында» 2015 елның 29 маендагы 996 - р номерлы күрсәтмәсе проекты; - Россия Федерациясендә тәрбия үсеше стратегиясе Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасында яшьләр сәясәтен үстерү» дәүләт программасын раслау турында» 2023 елның 04 октябрәндәге 1225 номерлы карары.
2 нче ярдәмче программа координаторы	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегә.
2 нче ярдәмче программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегә.
2 нче ярдәмче программаның җаваплы башкаручысы	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегә.
2 нче ярдәмче программаның максатлары һәм бурычлары	Программаның максаты: - Зеленодольск районы яшьләрендә патриотик тәрбияләү системасын үстерү һәм модернизацияләү; - Зеленодольск муниципаль районы балаларында һәм яшьләрендә гражданлык тәңгәллеге, югары патриотик аң, Ватанга тугрылык формалаштыру, конституцион бурычларны үтәүгә әзерлек, этникара һәм конфессияара толерантлык дәрәжәсен күтәрү. Программаның бурычлары: - патриотик тәрбия инфраструктурасын камилләштерү; - Зеленодольск муниципаль районы җирле үзидарә органнарының иҗтимагый берләшмәләр һәм патриотик юнәлештәге оешмалар, мәгариф системасы учреждениеләре, социаль яклау, массакүләм мәгълүмат чаралары, иҗади һәм дини оешмалар белән ведомствоара хезмәттәшлеген үстерү; - балаларда һәм яшьләрдә гражданлык тәңгәллеген, патриотик, мораль-әхлакый һәм толерант карашны

	формалаштыру, Ватанны саклау буенча конституциячел бурычларны үтәүгә эзерлек эшчәнлеген гамәлгә ашыру; - яшьләрнең хәрби-һөнәри ориентлашуы, аны хәрби хезмәткә эзерләү; - яшьләргә патриотик тәрбия бирү буенча эш юнәлешләрен һәм формаларын камилләштерү; - белем бирү учреждениеләрендә, өстәмә белем бирү учреждениеләрендә, ижтимагый берләшмәләрдә патриотик тәрбия бирүнең сыйфатын күтәрү; - патриотик тәрбиянең норматив-хокукий һәм оештыру-методик базасын үстерү; - патриотик тәрбияне фәнни һәм мәгълүмати тәэмин итү; - патриотик тәрбия буенча белгечләрне эзерләү, яңадан эзерләү һәм квалификацияләрен күтәрүне оештыру.							
2 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2026– 2030 еллар							
2 нче ярдәмче программаны финанслау күләмнәре һәм чыганакалары	Финанслау чыганакалары	2 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру еллары						
		2026 (сум)	2027 (сум)	2028 (сум)	2029 (сум)	2030 (сум)	Гамәлгә ашыру чорында барлыгы (сум)	
	Муниципаль бюджет	115 000	115 000	115 000	115 000	115 000	575 000	
	Федераль бюджет	-	-	-	-	-	-	
	Республика бюджеты	-	-	-	-	-	-	
	Башка чыганакалар	-	-	-	-	-	-	
	Барлыгы	115000	115000	115000	115000	115000	575 000	
	2026 – 2030 елларга Ярдемче программаны финанс белән тәэмин итү күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле елга һәм план чорына Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы бюджеты проектын формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.							
2 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәләре һәм нәтижелелек	Зеленодольск муниципаль районында патриотик тәрбия инфраструктурасын модернизацияләү түбәндәгеләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк: - патриотик берләшмәләрдә торучы балалар һәм яшьләр санын арттыру; - балаларны һәм яшьләрне патриотик юнәлештәге чаралар белән жәлеп итүне арттыру;							

күрсәткечләр	- эзләнү хәрәкәтендә катнашучылар санын арттыру; Яшьләрне армия хезмәтенә эзерләү эшен камилләштерү: - Зеленодольск шәһәре һәм Зеленодольск районы буенча хәрби комиссариат бүлеге белән берлектә армиягә эзерлек узган яшьләр санын ел саен арттыру; - яшьләрнең рухи-әхлакый культурасын күтәрү; - гражданлык тәңгәллегә дәрәжәсен күтәрү; - Ватанны саклау буенча бурычларны үтәүгә эзерлек дәрәжәсен күтәрү; - яшьләрне армия хезмәтенә эзерләү эшен камилләштерү
2 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты.

2 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өлкәсенең гомуми тасвирламасы

2025 ел башына Зеленодольск муниципаль районында 165 726 кеше яши. Шул ук вакытта авыл халкы саны 41 382 кеше тәшкил итә. 2020 елның 1 гыйнварына 14 яшьтән 30 яшькә кадәр яшьләр саны 45 565 кеше тәшкил итте, шул исәптән авыл яшьләре – 15 226 кеше.

Өлеге 2 нче ярдәмче программа барлыкка килгән системаны камилләштерүгә юнәлдерелгән, патриотик тәрбия проблемалары киң спектрын чишүдә дәүләт структураларының һәм иҗтимагый оешмаларның (берләшмәләрнең) уртак эшчәнлеген киңәйтүне күздә тотып һәм бу процесска алга таба динамика булырга тиеш. 2 нче ярдәмче программа гражданлык үзәгын, патриотизм, гражданлык җаваплылыгын, Россия тарихы өчен горурлык хисен формалаштыруга, гражданның намусын һәм милли абруен, традицион Россия рухи-әхлакый кыйммәтләрен хөрмәт итүгә нигезләнгән милләтара аралашу культурасын тәрбияләүгә, балалар һәм яшьләргә патриотик тәрбия бирүгә, шулай ук Россия тарихын фальсификацияләүгә юнәлтелгән иҗтимагый инициативаларга ярдәм итүгә юнәлдерелгән.

2 нче ярдәмче программа чаралары Зеленодольск муниципаль районында, югары белем бирү мәгариф оешмаларында, һөнәри белем бирү оешмаларында, Татарстан Республикасы предприятиеләрендә һәм оешмаларында барлык категориядәге яшьләрне социальләштерү өчен шартлар тудыруга һәм яш буынның аерым яш һәм социаль категорияләренә ярдәм чараларын гамәлгә ашыруга, яшьләр мохитенә экстремизм һәм террорчылык идеяләрен кертүне профилактикалауга, социологик тикшеренүләр уздыруга, яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруның нәтиҗәләгән мониторинглау системасын камилләштерүгә юнәлдерелгән.

Үсеп килүче буынны патриотик тәрбияләүнең, Татарстан Республикасы яшьләрен хәрби эзерлекнең мөһим элементы булып 2015 елның октябрендә Россия Федерациясе оборона министры С.К.Шойгу инициативасы белән оештырылган "Юнармия" Бөтенроссия хәрби-патриотик хәрәкәте торды. Хәрәкәтнең максаты-яшьләргә хәрби-патриотик тәрбия бирү системасын камилләштерү, яш буында Россия тарихына, аның геройларына, күренекле гражданның карата кызыксыну уяту. Хәрәкәт отрядлары, белем бирү оешмалары базасында секцияләр һәм түгәрәкләр эше алып барыла, анда яш армиячеләр башлангыч хәрби эзерлек нигезләрен үзләштерәләр, лидерлык күнекмәләрен үстерәләр, фәнни-техник компетенцияләр алалар. Яш дипломатия мәктәбе, яш корреспондент мәктәбе һәм башка өстәмә белем бирү берләшмәләре дәресләрендә махсус белем һәм осталык алырга гына түгел, ә булачак һөнәрне дә сайларга мөмкин.

Зеленодольск муниципаль районында яш армиячеләр хәрәкәте 2016 елда оештырылды.

Патриотик тәрбия бирүне оештыру үз нәтижәләрен бирә һәм яшьләрен күбесен балалар һәм яшләр ижтимагый оешмалары белән бергәләп алып бару нәтижәсендә колачлый. Яшьләрен патриотик тәрбиягә жәлеп итүдә балалар һәм яшләр оешмаларына грант ярдәме зур этәргеч булды.

Зеленодольск муниципаль районында яшьләргә патриотик тәрбия бирүдә һәм тискәре социаль күренешләрен профилактикалауда "Форпост" жәмәгәт тәртибен саклау буенча яшләр (студентлар) формированиеләре үзгә муниципаль бюджет учреждениесе мөһим роль уйный.

Патриотик тәрбия эшенә Зеленодольск муниципаль районы уку йортлары да актив кушылды. Татарстан Республикасы югары уку йортлары ректорлары советы каршында тәрбия эше буенча Координация советы эшен формалаштыра һәм билгели, ул Татарстан Республикасы Хәрби комиссариаты белән берлектә гражданның- югары белем бирүче мәгариф оешмаларын тәмамлаучыларны, хәрби хезмәткә чакыруны тәмин итү чараларының комплекслы планын эшләде.

Патриотик тәрбия бирүдә музейлар кебек социаль институт та жәлеп ителгән. Бүген Зеленодольск муниципаль районы мәктәпләрендә Бөек Ватан сугышы ветеранның, халкыбызның батырлыклары турында экспозицияләр бар. Мәктәп музейларында ветеранның, тыл хезмәтчәннәре белән очрашулар, хәрби дан көннәренә һәм истәлекле даталарга багышланган чаралар уза.

Бүгенгә көндә Зеленодольск муниципаль районы хәрби часть белән хезмәттәшлек итә, социаль әһәмиятле чаралар актив тормышка ашырыла. Патриотлык формалаштыру системасының мөһим элементы булып яшләр белән эшләү юнәлешләренә, формаларының һәм ысулларының төрлелеге: хәрби-спорт уеннары үткөрү, Бөек Ватан сугышы һәм локаль сугышлар ветеранның белән очрашулар, строевой жыр смотр-конкурслары, батырлык дәресләре, "Армиягә керү көне" шәһәр һәм республика акцияләре, ел саен уздырыла торган "Ажаган" хәрби-спорт уены кебек чаралар.

Районның рухи яктан үсеш алган яш буынын тәрбияләү системасында дәүләт символларын куллану зур әһәмияткә ия. Спорт ярышлары, хәрби-

патриотик чаралар уздыру безнең районда дәүләт флагларын күтәрүдән һәм Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы гимннарын башкарудан башлана. Дәүләт символикасы элементлары шулай ук чаралар үткәрү урыннарын, мәгълүмати һәм презентация материалларын рәсмиләштергәндә кулланыла.

Зеленодольск муниципаль районында патриотик тәрбия системасына ярдәм яшьләр арасында тискәре тенденцияләр үсешенә комачаулый, әмма, яшьләр фикеренчә, хәзерге вакытта гамәлдәге патриотик тәрбия системасы инфраструктурасын яңартырга кирәк. Районның яшь буын вәкилләре патриотик тәрбия белән шөгыльләнүче яшьләр учреждениеләрен үстерү һәм яңарту, мәгариф учреждениеләрендә патриотик тәрбия сыйфатын күтәрү, барлык кызыксынучы структураларны патриотик тәрбияләүдә катнашуга җәлеп итү кирәк дип саный.

Төп чаралар планын формалаштырганда 2 нче ярдәмче программасы авыр тормыш хәлендә калган яшүсмерләргә һәм яшьләр субкультураларында катнашучыларны социаль уңай тәҗрибәгә җәлеп итү юнәлеше исәпкә алынды, шул исәптән: хәрби-тактик уеннар һәм берләшмәләр, хәрби-тарихи реконструкцияләр, эзләү хәрәкәте.

Яшьләр актив һәм хәрәкәтчән социаль категория булып тора, аның игътибарын җәлеп итү өчен, даими рәвештә кызыклы эш формалары һәм методлары тәкъдим итәргә кирәк. Шуңа бәйле рәвештә хәрби-тактик уеннар һәм экстремаль спорт төрләре бик популяр.

Хәрби-тактик уеннар Россия Федерациясе Кораллы Көчләренә хәрби хезмәткә чакырылуга кадәр яшьләрне эзерләү белән бәйле граждан-әхлакый һәм патриотик тәрбия бирүнең практик тормышка ашырылу рәвеше булып тора, хәрби хезмәт белән практикада танышу, алга таба хезмәт итүдә кирәкле белем һәм гамәли күнекмәләр эшләү, физик эзерлек дәрәжәсен күтәрү, характерны чыныктыру һәм үз көчләрен сынап карау мөмкинлегә бирә. Экстремаль спорт төрләре яшьләрдә зур кызыксыну уята. Экстремаль спортка тартылучылар саны елдан-ел арта бара, моңа сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау һәм дөньяда барлык спорт төрләрен популярлаштыру да ярдәм итә. Әмма югары риск белән бәйле спорт төрләренең популярлыгына карамастан, безнең районда максатчан социомәдәни эшчәнлек буларак экстремаль ял итү үсеш бик алмаган. Субмәдәни спорт төрләренә үз-үзен тотышның социаль формаларына караган стереотип мөнәсәбәт бар, бу тулаем алганда экстремаль спорт төрләренә тискәре мөнәсәбәт тудыра.

2 нче ярдәмче программада гамәлгә ашырыла торган чаралар жәмгыятьнең экстремаль спорт төрләренә уңай мөнәсәбәтен формалаштыруга, рәсми булмаган яшьләрне патриотик юнәлештәгә эшлекле һәм ижади эшкә җәлеп итүгә, үсеп килүче буынның гражданлык-патриотик аңын булдыру өчен комплекслы шартлар булдыруга, Ватанга тугрылык тәрбияләүгә, конституцион бурычларны үтәүгә эзерлек булдыруга юнәлдерелгән.

Житештерү предприятиеләре һәм оешмалары хезмәт коллективлары патриотик тәрбия процессына житәрлек дәрәжәдә кертелмәгән. Ижтимагый

оешмалар һәм патриотик юнәлештәге яшүсмерләр клублары санының артуы, аларның үзара хезмәттәшлеген һәм максатчан ярдәм күрсәтүне тәмин итүдә системалы якин килүне таләп итә.

Яшьләрне рухи-әхлакый тәрбияләүдә дәүләтнең төп партнеры булып традицион диннәр торырга мөмкин, чөнки алар күп балалы гаилә, балаларының сәламәтлегенә һәм үз сәламәтлегенә сакчыл караш, аларның әхлакый тәрбиясе, ватанпәrvәрлеге, үз Ватанына хезмәт итәргә эзер тору, тугрылык, намус, хакимияткә хөрмәт, хәрби батырлык һәм намус, өлкәннәргә хөрмәт, картлар һәм авырулар турында кайгырту кебек социаль кыйммәтләр формалаштыруда мөһим роль уйныйлар. Дини берләшмәләр тарафыннан яшьләр өчен белем бирү, тәрбия һәм реабилитация проектларының мөмкинлекләре файдаланылмый. Гражданнарны патриотик тәрбияләүгә массакүләм мәгълүмат чараларын, "Интернет"мәгълүмат-телекоммуникация челтәре мөмкинлекләрен активрак жәлеп итү актуаль булып кала.

Яшьләрдә Ватанга хезмәт итәргә эзерлек формалаштыру житди һәм озак вакытлы эш таләп итә. Россия Федерациясе Кораллы көчләрен реформалау һәм армиядә хезмәт иткән яшь кешеләр өчен социаль ташламалар һәм белем бирү-карьера преференцияләре тәмин итү, шулай ук яшьләрнең гражданлык-әхлакый аспектын формалаштыруга уңай йогынты ясый алачак.

Соңгы елларда яшьләр арасында үсә торган маргиналь субкультураларның күп төрлелеге күзәтелә. Яшьләр арасында экстремистик чагылышлар, бигрәк тә фашист һәм милли характердагы ачыктан-ачык чагылышлар, Зеленодольск муниципаль районында һәм тулаем жәмгыятьтә социаль һәм милләтара тотрыклылык куркынычы булырга мөмкин. Россия тикшеренүләре ксенофобия (беренче чиратта, этнофобияләр һәм мигрантофобия) арту тенденциясен һәм яшүсмерләрдә һәм яшьләрдә социаль һәм шәхесара ышаныч дәрәжәсенең кимүен билгеләп үтә. Уку йортларында экстремизмны профилактикалау буенча чаралар үткәрелә. Патриотик тәрбия системасын үстерү өчен бу өлкәдә белемнәрне камилләштерү, патриотик тәрбиянең матди-техник базасын модернизацияләү, аны оештыру-методик тәмин итү дәрәжәсен күтәрү, патриотик тәрбия бирүне оештыручыларның һәм белгечләрнең һөнәри эзерлек дәрәжәсен күтәрү, хезмәт коллективларында патриотик тәрбия системасын үстерү, бу эшкә массакүләм мәгълүмат чараларын тагын да активрак һәм киң жәлеп итү һәм патриотик тәрбия бурычларын хәл итү өчен "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәре мөмкинлекләрен киңрәк файдалану зарур.

Белем бирү учреждениеләре һәм мәдәният учреждениеләре, бигрәк тә патриотик тәрбия өлкәсендә белгечләрне эзерләү һәм яңадан эзерләү, яшүсмерләрдә һәм яшьләрдә толерантлык, тынычлык ярату, социаль татулыкка ирешү, социаль агрессиягә, милли конфликтларга, экстремизмга, терроризмга каршы тору программаларын гамәлгә кертү буенча методик тәмин итүдә кыенлыklar кичерә. Хәзерге шартларда патриотик тәрбия бирү буенча кайбер закон һәм норматив актларны, аерым алганда, террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалау буенча, эшләп бетерү актуаль. Төрле типтагы һәм төрдәге мәгариф учреждениеләрендә физик тәрбия

программаларының дәвамчанлыгы юк. Хәрби-гамәли спорт төрләре житәрлек дәрәжәдә үсеш алмаган.

Хәзерге вакытта Зеленодольск муниципаль районында патриотик тәрбия системасын үстерү комплекслы һәм системалы якын килүне, ягъни әлеге проблеманы хәл итүнең программа-максатчан ысулын куллануны таләп итә. Куелган проблеманы максатчан метод белән хәл итүнең түбәндәге төп өстенлекләрен билгеләргә мөмкин:

- проблеманы хәл итүгә комплекслы якын килү. 2 нче Ярдемче программаны тормышка ашыруның максатлары, бурычлары һәм төп юнәлешләре Зеленодольск муниципаль районында яшыләргә патриотик тәрбия бирүнең төрле аспектларын исәпкә ала;

- вәкаләтләргә һәм җаваплылыкны бүлү. 2 нче ярдемче программа кысаларында район башкарма хакимияте органнары арасында вәкаләтләргә төгәл бүлү үткәселә. 2 нче ярдемче программа белән жирле үзидарә органнарына һәм төрле оешмаларга катнашырга тәкъдим ителә торган чаралар билгеләнгән. Әлеге алым программа чараларын үтәүнең нәтижеләлеген арттырырга мөмкинлек бирә;

- 2 нче ярдемче программаны тормышка ашыру нәтижеләрен нәтижелә планлаштыру һәм мониторинглау. 2 нче ярдемче программа кысаларында теге яки бу чараларны гамәлгә ашыру нәтижеләрен ел саен бәяләргә мөмкинлек бирүче күрсәткечләр билгеләнә. Әлеге проблеманы хәл итүнең программалы-максатчан ысулы күп кенә конкрет проектларны гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирәчәк, башкача Зеленодольск муниципаль районында патриотик тәрбия системасы нәтижелә була алмаячак.

Болар барысы да патриотик тәрбиянең программалы методлар белән барлык проблемаларын хәл итүгә юнәлдерелгән эшне дәвам итү һәм гамәлләргә координацияләү кирәклегә турында сөйли.

1. 2 нче ярдәмче программаның төп максатлары һәм бурычлары, көтелгән соңгы нәтижэләр, 2 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру срогы

2 нче ярдәмче программаның төп максаты-яшьләрне патриотик тәрбияләү системасын алга таба үстерү һәм камилләштерү.

Бу максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

- патриотик тәрбия инфраструктурасын камилләштерү;
- Зеленодольск муниципаль районы жирле үзидарә органнарының ижтимагый берләшмэләр һәм патриотик юнәлештәге оешмалар, мәгариф системасы учреждениеләре, социаль яклау, массакүләм мәгълүмат чаралары, ижади һәм дини оешмалар белән ведомствоара хезмәттәшлеген үстерү;
- балаларда һәм яшьләрдә гражданлык тәңгәллеген, патриотик, мораль-әхлакый һәм толерант карашны формалаштыру, Ватанны саклау буенча конституциячел бурычларны үтәүгә әзерлек эшчәнлеген гамәлгә ашыру;
- яшьләрнең хәрби-һөнәри ориентлашуы, аны хәрби хезмәткә әзерләү;
- яшьләргә патриотик тәрбия бирү буенча эш юнәлешләрен һәм формаларын камилләштерү;
- белем бирү учреждениеләрендә, өстәмә белем бирү учреждениеләрендә, ижтимагый берләшмэләрдә патриотик тәрбия бирүнең сыйфатын күтәрү;
- патриотик тәрбиянең норматив-хокукий һәм оештыру-методик базасын үстерү;
- патриотик тәрбияне фәнни һәм мәгълүмати тәэмин итү;
- патриотик тәрбия буенча белгечләрне әзерләү, яңадан әзерләү һәм квалификацияләрен күтәрүне оештыру.

Көтелгән нәтижэләр:

Зеленодольск муниципаль районында патриотик тәрбия инфраструктурасын модернизацияләү түбәндәгеләргә ирешергә мөмкинлек бирәчәк:

- патриотик берләшмэләрдә торучы балалар һәм яшьләр санын арттыруга;
 - балаларны һәм яшьләрне патриотик юнәлештәге чаралар белән җәлеп итүне арттыруга;
 - эзләнү хәрәкәтендә катнашучылар санын арттыруга;
- Яшьләрне армия хезмәтенә әзерләү эшен камилләштерү:
- Зеленодольск шәһәре һәм Зеленодольск районы буенча хәрби комиссариат бүлегә белән берлектә армиягә әзерлек узган яшьләр санын ел саен арттыру;
 - яшьләрнең рухи-әхлакый культурасын күтәрү;
 - гражданлык тәңгәллегә дәрәжәсен күтәрү;
 - Ватанны саклау буенча бурычларны үтәүгә әзерлек дәрәжәсен күтәрү;
 - яшьләрне армия хезмәтенә әзерләү эшен камилләштерү.

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру срогы-2026-2030 еллар.

2. 2 нче ярдәмче программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы

2 нче ярдәмче программаны өстәмә финанслау максатында, юридик һәм/яки физик затлардан иганәче ярдәмен жәлеп итү мөмкин.

Әлеге 2 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыруга бәйле чараларны финанслау Зеленодольск муниципаль районы бюджетында тиешле финанс елына расланган ассигнованиеләр чикләрендә гамәлгә ашырыла. 2 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыруга тотыла торган акчалар күләме район бюджеты, инфляция процесслары һәм Зеленодольск муниципаль районы территориясендә икътисадый вазгыять мөмкинлекләреннән чыгып төгәлләштерелергә һәм төзәтелергә мөмкин.

3. 2 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру механизмы

2 нче Ярдемче программаны гамәлгә ашыру механизмы түбәндәгеләр:

- уку йортлары базасында яшьләргә патриотик тәрбия бирүне актив үстерү;

- электрон һәм басма массакүләм мәгълүмат чараларын, социаль челтәрләрне һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрен кулланып, яшьләр арасында патриотик тәрбияне популярлаштыру;

- патриотик тәрбия инфраструктурасын үстерү һәм мониторинглау, шул исәптән, патриотик оешмаларны булдыру һәм үстерү;

- патриотик тәрбия бирү системасын камилләштерү;

- оешмалар, белгечләр һәм яшьләр арасында алган белемнәрне һәм тәжрибәне тапшыру ысуллары системасын камилләштерү, регионара, бөтенроссия һәм халыкара чараларда, проектларда, программаларда катнашуны да кертеп.

Финанслау механизмында түбәндәге акцентлар куела:

а) Ачык конкурс узган һәм агымдагы елга яшьләр сәясәте буенча чаралар планына кертелгән проектлар һәм чаралар гына финанслана. Элек планлаштырылмаган, әмма жәмгыятьнең яшьләр сәясәте буенча яна проектлар һәм чаралар үткөрүгә булган ихтыяжлары барлыкка килгән очракта, ЗМР БК яшьләр эшләре бүлеге конкурс үткәргәннән соң, өстәмә акча бүлеп бирү турында үтенеч юллый һәм Яшьләр сәясәте буенча чаралар планына үзгәрешләр яки өстәмәләр кертә

б) ЗМР БК яшьләр эшләре бүлеге проектларны һәм чараларны урнаштыру һәм финанслауны «ТР ЗМР «Исток» яшьләр клублары берләшмәсе» МБУ , «Форпост» жәмәгать тәртибен саклау буенча яшьләр (студентлар) формированиеләренен Зеленодольск үзәге» МБУ; «Зеленодольск шәһәре балаларына һәм яшьләренә психологик-педагогик ярдәм үзәге» төп подрядчылары аша башкарыла.

в) 2 нче ярдәмче программаны ресурслар белән тәмин итү чыганаclarы:

- Зеленодольск муниципаль районы бюджеты акчалары;

- шәһәр һәм район үсешенә башка программалары кысаларында, шулай ук республика программалары кысаларында патриотик тәрбия чараларын финанслау;

- республика, федераль яшьләр һәм патриотик программалар кысаларында грантлар һәм диплом проектларын финанслауга акча;

- спонсорлык чараларын жәлеп итү;

- РФ законнары белән тыелмаган башка чыганаclar.

г) 2 нче ярдәмче программаны финанс белән тәмин итү күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле елга жирле бюджет проектын формалаштырганда ел саен билгеләнгән тәртиптә төгәлләштерелгә тиеш.

2 нче ярдәмче программаның идарә структурасы һәм гамәлгә ашыруны контрольдә тоту.

Зеленодольск муниципаль районында 2 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру барышы белән идарә итү һәм анда эшкә жәлеп ителгән хезмәтләрне координацияләү өчен тиешле схема кирәк.

Патриотик тәрбияне гамәлгә ашыру механизмында Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегә әйдәп баручы субъект булып тора. Вертикаль район структурасының база звеносыбулып аның карамагындагы учреждениеләр һәм оешмалар торырга тиеш. Шулай ук Башкарма комитет структуралары, шәһәр һәм район оешмалары һәм предприятиеләре, яшьләр белән эшләүче оешмалар арасында хезмәттәшлекне алга таба да киңәйтү таләп ителә.

Патриотик тәрбия юнәлешләре буенча көчләрне координацияләү һәм берләштерү өчен, «Юнармеец» яшь армиячеләр хәрәкәте һ.б. кебек көчләрне координацияләү һәм берләштерү өчен, һәр юнәлештәге ижтимагый советларның эшен активлаштырырга кирәк.

Устав бурычы - патриотик тәрбия бирү эшчәнлеген үткәрә торган коммерцияле булмаган ижтимагый оешмалар аша, ЗМР БК яшьләр эшләре бүлегә юнәлеш бирүче, координацияләүче, контрольдә тотучы һәм ярдәм итү эше алып барырга тиеш.

Шулай ук структураның элементлары сыйфатында шәһәр һәм ижтимагый социаль хезмәтләр чөлтәрен һәм яшьләрне патриотик рухта тәрбияләү үзәкләрен булдыру кирәк.

Патриотик тәрбия бирүне контрольдә тоту системасы куелган максатлардан, юллардан һәм сроклардан тайпылуны вакытында табырга, сәбәпләрен ачыкларга һәм вәзгыятьне төзәтү вариантларын эшләргә тиеш.

Контроль рәвешләренә периодик һәм даими булуы түбәндәгеләр:

- ЗМР БК яшьләр эшләре бүлегә белгечләре, ведомство карамагындагы учреждениеләр житәкчеләре, ижтимагый патриотик берләшмәләр вәкилләре белән бердәм киңәшмәләр;

- Зеленодольск муниципаль районы Башлыгы һәм (яки) Башкарма комитеты житәкчесе катнашында яшьләр мохитендәге процесслар һәм 2 нче ярдәмче программаны тормышка ашыруның барышы турында киңәшмәләр

үткөрү;

- патриотик тәрбия проблемалары буенча коллегияләр утырышлары, шул исәптән район буенча күчмә утырышлар.

4. 2 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеген бәяләү.

Патриотик тәрбия бирү буенча эш нәтижәләлегенң иң мөһим шарты - аның торышын гомумиләштерелгән бәяләү күрсәткечләре нигезендә даими анализлау.

Бу күрсәткечләр тулаем алганда патриотик тәрбия торышын гына түгел, бу эшнең аерымы якларын да билгеләргә мөмкинлек бирә.

2 нче ярдәмче программаның гамәлгә ашыруның соңгы нәтижәсе - патриотизмның үстерүнең уңай динамикасы, гражданның, бигрәк тә яшьләрнең, социаль һәм хезмәт активлыгының артуы, аларның жәмгыять торышының һәм эшчәнлегенң төп өлкәләрен үстерүгә керткән өлеше, гражданның аерымы төркемнәренң экстремистик чагылышларын һәм башка тискәре күренешләргә юкка чыгару, рухиятне торгызу, социаль-иқтисадый һәм сәяси тотрыклылык һәм милли иминлекне ныгыту.

тәрбия системасын үстерү һәм модернизациял әү, Зеленодольск муниципаль районы балаларында һәм яшьләрендә гражданлык тәңгәллеген, югары патриотик аңны, Ватанга тугрылыкны формалаштыру, конституциячел вазыйфаларны, толерантлыкны , милләтара һәм конфессияара мөнәсәбәтләр культурасын үтәүгә эзер булу.	органның ижтимагый берләшмәләр һәм патриотик юнәлештәге оешмалар, мәгариф системасы учреждениеләре, социаль яклау, массакүләм мәгълүмат чаралары, ижади һәм дини оешмалар белән ведомствоара хезмәттәшлеген үстерү; балалар һәм яшьләрдә гражданлык тәңгәллеген, патриотик, мораль-әхлакый һәм дөньяга толерант караш формалаштыру, Ватанны саклау буенча конституциячел бурычларны үтәүгә эзерлек буенча эшчәнлекне тормышка ашыру;	тәрбия бирү» муниципаль ярдәмче программасы	«Хәрби хезмәткә чакырылучылар көне» хәрби-патриотик акция	эшләре бүлгә			10	12	14	16	18	50 000 жирле бюджет	50 000 жирле бюджет	50 000 жирле бюджет	50 000 жирле бюджет	50 000 жирле бюджет
			«Хәрби-патриотик эстафета, «Пластун» КВПК морпех полосасы.	ТР ЗМР яшьләр эшләре бүлгә			10	12	14	16	18	30 000 жирле бюджет	30 000 жирле бюджет	30 000 жирле бюджет	30 000 жирле бюджет	30 000 жирле бюджет

**«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районында ихтыярийлык хәрәкәтен үстерү»
ярдәмче программа**

Ярдәмче программа паспорты

Ярдәмче программаның исеме	«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районында ихтыярийлык хәрәкәтен үстерү» муниципаль ярдәмче программа (алга таба-3 нче ярдәмче программа).
3 нче ярдәмче программаны эшләү өчен нигезләр	- Россия Федерациясе Хөкүмәтнең «Россия Федерациясендә 2025 елга кадәр ихтыярийлыкны (волонтерлыкны) үстерү концепциясен раслау турында» 2018 елның 27 декабрендәге 2950-р номерлы күрсәтмәсе
3 нче ярдәмче программа координаторы	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегенә.
3 нче ярдәмче программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегенә.
3 нче ярдәмче программаның җаваплы башкаручысы	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлегенә.
3 нче ярдәмче программаның максатлары һәм бурычлары	3 нче ярдәмче программаның максаты: - Зеленодольск районында ихтыярийлык (волонтерлык) үсешенә һәм ярдәм итү; сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау, яшүсмер-яшьләр арасында хокук бозуларны һәм психоактив матдәләр куллануны профилактикалау өлкәсендә Зеленодольск муниципаль районында ихтыярийлык хәрәкәтен формалаштыру һәм үстерү өчен шартлар тудыру, балаларны һәм яшьләрне социаль әһәмиятле эшчәнлектә эчкерсез катнашуға җәлеп итү. 3 нче ярдәмче программаның бурычы: - ихтыярийлык (волонтерлык) оешмаларның һәм ихтыярийлыкның (волонтерлыкның) катнашуына ихтыяҗны тәмин итә торган, муниципаль дәрәжәдә социаль бурычларны хәл итүдә гражданнарның үз-үзләрен тормышка ашыруын тәмин итә торган шартлар тудыру; - ихтыярийлык (волонтерлык) өчен мотивацияле чаралар әзерләү, оештыру һәм гамәлгә ашыру; - ихтыярийлык (волонтерлык) өлкәсендә эшчәнлек алып баручы белгечләрнең компетенцияләрен камилләштерү, ихтыярийлык (волонтерлык) эшчәнлегенә методик, мәгълүмати, консультацион ярдәм күрсәтүне үстерү өчен

	шартлар тудыру; - ихтыярийлык (волонтёрлык) хэрэкэтен эшчэнлеге турында халыкның мәгълүмати тээмин ителешен, хәбәрдарлыгын үстерү; - сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру һәм яшьләрнең конкуренциягә сәләтен арттыру өчен уртак эшчәнлек; - яшьләрне ихтыярийлык хэрэкэтенә тарту; - ихтыярийлык ресурслар белән идарә итү, ихтыярийлык хэрэкэтен системалы үстерү буенча кадрлар (белгечләр) әзерләү; - оештыру формаларына бәйсез рәвештә, ихтыярийлык инициативаларга ярдәм итү буенча тагын да нәтижелерәк эшне тормышка ашыруда оешмаларга ярдәм итү; - халыкның төрле катламнарында ихтыярийлык эшчәнлегендә катнашу белән кызыксынуны стимуллаштыру һәм ихтыярийлык рәтендә булырга теләгән кешеләргә ярдәм итү; - ихтыярийлык юнәлешләре буенча эш тәжрибәсен туплау һәм тарату; - ихтыярийлык хэрэкэтен үстерүдә яңа технологияләр керту; - төрле социаль әһәмиятле проектларны, акцияләр, чараларны эшләү һәм тормышка ашыру; - социаль партнерлыкның төрле формаларын тормышка ашыруны тээмин итү; - ихтыярийлык хэрэкэтен пропагандалау, реклама агитацияләре, акцияләр үткәру, ММЧ, SMM (социаль медиа) ихтыярийлык темасын яктырту; - жирле үзидарә органнарының ижтимагый берләшмәләр, мәгариф, социаль яклау системасы учреждениеләре, массакүләм мәгълүмат чаралары, ижади һәм дини оешмалар белән үзара хезмәттәшлеген үстерү.						
3 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2026 – 2030 еллар						
3 нче ярдәмче программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы	Финанслау чыганаclarы	3 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру еллары					
		2026 (сум.)	2027 (сум)	2028 (сум)	2029 (сум)	2030 (сум)	Гамәлгә ашыру чорында барлыгы* (сум)
	Муниципаль бюджет	357600	357600	357600	357600	357600	1 788 000

	Федераль бюджет	-	-	-	-	-	-
	Республика бюджеты	-	-	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-	-	-
	Барлыгы	357600	357600	357600	357600	357600	1 788 000
	2026 – 2030 елларга 3 нче ярдәмче программаны финанс белән тәэмин итү күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле елга һәм план чорына Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы бюджеты проекты формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш.						
3 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәләре һәм нәтижелек күрсәткечләре	Ел саен мәктәп укучыларын, студентларны, эшләүче һәм эш белән тәэмин ителмәгән яшьләргә ихтыярийлык эшчәнлегенә җәлеп итү; - гражданнар җәмгыяте элементы буларак, Зеленодольск муниципаль районында актив гражданлык позициясен формалаштыруга һәм яшьләрдә жаваплылыкны формалаштыруга ярдәм итүче яшьләргә ихтыярийлык хәрәкәтен тотрыклы һәм планлы үстерү өчен шартлар тудыру; - яшьләр арасында ирекчелек яшәү рәвешен уңай кабул итү; - ихтыярийлыкка ярдәм күрсәтү буенча бердәм ижтимагый-дәүләт системасын булдыру; - ихтыярийлык нигезендә ижтимагый файдалы өлкәдә ижтимагый һәм һөнәри эшкә җәлеп итү юлы белән яшьләргә активлаштыру.						
3 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыруны контрольдә тотуны оештыру системасы	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты һәм финанс контролен гамәлгә ашыручы башка органнар.						

3 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өлкәсенң гомуми тасвирламасы

2025 ел башына Зеленодольск муниципаль районында 165 726 кеше яши. Шул ук вакытта авыл халкы саны 41 382 кеше тәшкил итә. 2022 елның 1 гыйнварына 14 яшьтән 30 яшькә кадәр яшьләр саны 45 565 кеше тәшкил итте, шул исәптән авыл яшьләре – 15 226 кеше.

Ихтыярийлык – социаль партнерлыкның һәм гражданлык җәмгыяте үсешенң уникаль ресурсы. Ихтыярийлык җәмгыять торышының социаль-әһәмиятле өлкәләрендәге проблемаларны хәл иткәндә ижтимагый-дәүләт

көчләрән берләштерү өчен нигез булып тора: мәгариф, мәдәният, сәламәтлек саклау, спорт, территорияләрне төзекләндерү һәм үстерү, мөмкинлекләре чикләнгән өлкән кешеләргә һәм кешеләргә, Бөек Ватан сугышы ветераннарына, балаларга, гражданның социаль яктан якланмаган башка категорияләренә ярдәм.

Соңгы елларда ихтыярий ярдәм күрсәтү һәм аны үстерү дәүләт сәясәтен формалаштыруда яңа мөһим этап булды, бу турыда Владимир Владимирович Путинның 2017 елның 27 ноябрендә яңа бәйрәм – Россия ихтыярийлык көнен (волонтерлык) гамәлгә кую турында 572 номерлы Указга кул куюы дәлилли Зеленодольск муниципаль районында ихтыярийлык үсешенә аерым игътибар бирү ихтыярийлыкның яшьләрдә сәламәт яшәү рәвеше һәм конкуренциягә сәләтлелек формалаштыру таләбе нигезендә, социаль әһәмиятле программаларны гамәлгә ашыруда актив катнашу исәбенә, гражданлык позициясен формалаштыруда мөһим инструментларның берсе булуы белән бәйле. Шулай ук яшьләрнең ихтыярийлык рәтендә булуы, аларның белемнәрен һәм тормыш күнекмәләрен формалаштыруда һәм үстерүдә, социальләштерүдә, яшьләрне үз-үзләрен табуда һәм үз-үзләрен актуальләштерүдә нәтижәле алым булуы да мөһим фактор булып тора.

Әмма бу өлкәдә кайбер проблемалар да бар, алар арасында түбәндәгеләрне аерып алырга мөмкин:

- дәүләт ярдәменә түбән дәрәжәсе;
- ихтыярийлыкның билгесез статусы;
- массакүләм мәгълүмат чараларының житәрлек игътибар бирмәве;
- волонтер отрядларында катнашучыларның житәрлек булмавы;
- яшьләрне ихтыярийлык эшчәнлегенә җәлеп итү авырлыгы.

3 нче ярдәмче программа Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының «Муниципаль программаларны эшләү, тормышка ашыру һәм нәтижәлеләген баянлау тәртибен раслау турында» 2018 елның 26 июнендәге 1341 номерлы карары нигезендә эшләнган.

1. 3 нче ярдәмче программаның төп максатлары һәм бурычлары, программа чаралары, көтелгән соңгы нәтижәләр, 3 нче ярдәмче программаның гамәлгә ашыру срогы.

3 нче ярдәмче программаның төп максаты-Зеленодольск муниципаль районында сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау, яшүсмерләр һәм яшьләр арасында психоактив матдәләр куллануны профилактикалау, балаларны һәм яшьләрне социаль әһәмияткә ия эшчәнлектә эчкерсез катнашуга жәлеп итү; яшел үсентеләр утырту, урман һәм башка территорияләрне жыештыру, чаралар үткәрүдә ярдәм итү.

Өлеге максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- сәламәт яшәү рәвешен формалаштыру һәм яшьләрнең конкуренциягә сәләтен арттыру өчен уртак эшчәнлек;
- яшьләрне ихтыярийлык хәрәкәтенә тарту;
- ихтыярийлык ресурслар белән идарә итү, ихтыярийлык хәрәкәтен системалы үстерү буенча кадрлар (белгечләр) әзерләү;
- оештыру формаларына бәйсез рәвештә, ихтыярийлык ирекеллек инициативаларга ярдәм итү буенча тагын да нәтижәләрәк эшнә тормышка ашыруда оешмаларга ярдәм итү;
- халыкның төрле катламнарында ихтыярийлык эшчәнлегендә катнашу белән кызыксынуны стимуллаштыру һәм ирекеллек рәтендә булырга теләгән кешеләргә ярдәм итү ;
- ихтыярийлык юнәлешләре буенча эш тәҗрибәсен туплау һәм тарату;
- ихтыярийлык хәрәкәтен үстерүдә яңа технологияләр керту;
- төрле социаль әһәмиятле проектларны, акцияләр, чараларны эшләү һәм тормышка ашыру;
- социаль партнерлыкның төрле формаларын тормышка ашыруны тәэмин итү;
- ихтыярийлык хәрәкәтен пропагандалау (реклама агитацияләре, акцияләр үткөрү, ММЧ, SMM ирекеллек темасын яктырту, һ.б.).
- жирле үзидарә органнарының ижтимагый берләшмәләр, мәгариф, социаль яклау системасы учреждениеләре, массакуләм мәгълүмат чаралары, ижади һәм дини оешмалар белән үзара хезмәттәшлеген үстерү.

Көтелгән нәтижәләр:

- ел саен укучылар, студентлар, эшләүче һәм эш белән тәэмин ителмәгән яшьләрне ихтыярийлык эшенә жәлеп итү;
- гражданнар жәмгыяте элементы буларак, Зеленодольск муниципаль районында актив гражданлык позициясен формалаштыруга һәм яшьләрдә жаваплылыкны формалаштыруга ярдәм итүче яшьләрнең, ирекләр хәрәкәтен тотрыклы һәм планлы үстерү өчен шартлар тудыру;
- яшьләр арасында ирекеллек яшәү рәвешен уңай кабул итү;

- ихтыярийлыкка ярдәм күрсәтү буенча бердәм ижтимагый-дәүләт системасын булдыру;

- ихтыярийлык нигезендә ижтимагый һәм һөнәри эш белән тәмин итүгә жәлеп итү юлы белән яшъләрне активлаштыру.

3 нче ярдәмче программаны тормышка ашыру срогы-2026-2030 еллар.

2. 3 нче ярдәмче программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы.

3 нче ярдәмче программаны финанслауның төп чыганаclarы- Зеленодольск муниципаль районы бюджеты акчалары. 3 нче ярдәмче программаны финанслау күләме фаразлау рәвешендә бирелә һәм тиешле финанс елына һәм план чорына Зеленодольск муниципаль район бюджеты проектын формалаштырганда ел саен ачыкланырга тиеш

3 нче ярдәмче программаны өстәмә финанслау максатында, юридик һәм/яки физик затлардан иганәче ярдәмен жәлеп итү мөмкин.

Өлеге 3 нче ярдәмче программаны тормышка ашыруга бәйле чараларны финанслау тиешле финанс елына Зеленодольск муниципаль районы бюджетында расланган ассигнованиеләр чикләрендә гамәлгә ашырыла. 3 нче ярдәмче программаны тормышка ашыру өчен тотылган акча күләме, Зеленодольск муниципаль районы территориясендәге район бюджеты, инфляция процесслары һәм икътисади вәзгыять мөмкинлекләреннән чыгып, ачыкланырга һәм төзәтмәләр кертеләргә мөмкин.

3. 3 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру механизмы

3 нче Ярдемче программаны гамәлгә ашыру механизмы түбәндәгеләр:

- уку йортлары базасында ихтыярийлык берләшмәләренә актив үсеш, шул исәптән гамәлләргә өйрәтү программаларын куллануны да кертәп;

- электрон һәм басма масса күләм мәгълүмат чараларын, социаль челтәрләргә һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрен кулланып, яшъләр арасында ихтыярийлык эшчәнлеген популярлаштыру;

- ихтыярийлык инфраструктурасын үстерү һәм мониторинглау, шул исәптән халыкны ихтыярийлык эшчәнлегенә жәлеп итүче ихтыярийлык оешмалары булдыру һәм үстерү;

- ихтыярийлык хезмәтен бүләкләү системасын камилләштерү;

- регионара, Бөтенроссия һәм халыкара чараларда, проектларда, программаларда катнашуны да кертәп, оешмалар, белгечләр һәм ихтыярийлык арасында алган белемнәргә һәм тәҗрибәгә тапшыру ысуллары системасын камилләштерү.

Финанслау механизмында түбәндәге акцентлар куела:

а) Ачык конкурс узган һәм агымдагы елга яшьләр сәясәте буенча чаралар планына кертелгән проектлар һәм чаралар гына финанслана. Элек планлаштырылмаган, әмма жәмгыятьнең яшьләр сәясәте буенча яңа проектлар һәм чаралар үткәргә булган ихтыяжлары барлыкка килгән очракта, ЗМР БК яшьләр эшләре бүлеге конкурс үткәргәннән соң, өстәмә акча бүлөп бирү турында үтенеч юллы һәм Яшьләр сәясәте буенча чаралар планына үзгәрешләр яки өстәмәләр кертә.

б) ЗМР БК яшьләр эшләре бүлеге проектларны һәм чараларны урнаштыру һәм финанслауны «ТР ЗМР «Исток» яшьләр клублары берләшмәсе» МБУ, «Форпост» жәмәгәт тәртибен саклау буенча яшьләр (студентлар) формироваиеләренә Зеленодольск үзәге» МБУ; «Зеленодольск шәһәре балаларына һәм яшьләренә психологик-педагогик ярдәм үзәге» төп подрядчылары аша башкарыла.

в) 3 нче ярдәмче программаны ресурслар белән тәмин итү чыганаclarы:

- Зеленодольск муниципаль районы бюджеты акчалары;
- шәһәр һәм район үсешенә башка программалары кысаларында, шулай ук республика программалары кысаларында ихтыярийлык хәрәкәте чараларын финанслау;
- республика, федераль яшьләр һәм иреклелек программалары кысаларында грантлар һәм диплом проектларын финанслауга акча;
- спонсорлык чараларын жәлеп итү;
- РФ законнары белән тыелмаган башка чыганаclar.

г) 3 нче ярдәмче программаны финанс белән тәмин итү күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле елга жирле бюджет проектын формалаштырганда ел саен билгеләнгән тәртиптә төгәлләштерелгә тиеш.

3 нче ярдәмче программаның идарә структурасы һәм гамәлгә ашыруны контрольдә тоту..

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру белән идарә итү һәм аңа жәлеп ителгән хезмәтләрне координацияләү өчен тиешле схема кирәк.

Волонтерлар хәрәкәтен тормышка ашыру механизмында Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләре бүлеге әйдәп баручы субъект булып тора. Вертикаль район структурасының база звеносы булып аның карамагындагы учреждениеләр һәм оешмалар торырга тиеш. Шулай ук Башкарма комитет структуралары, шәһәр һәм район оешмалары һәм предприятиеләре, халык белән эшләүче оешмалар арасында хезмәттәшлекне алга таба да киңәйтү таләп ителә.

Жиңү волонтерлары, волонтер-медиклар кебек юнәлешләр буенча

көчләрне координацияләү һәм берләштерү өчен, һәр юнәлешнең ижтимагый волонтерлык советлары эшен активлаштырырга кирәк.

Устав бурычы- ихтыярийлык эшчәнлеген алып баручы коммерцияле булмаган ижтимагый оешмалар аша, ЗМР БК яшьләр эшләре бүлегенә юнәлеш бирүче, координацияләүче, контрольдә тотучы һәм ярдәм итү эшен алып барырга тиеш.

Шулай ук структураның элементлары буларак шәһәр һәм ижтимагый социаль хезмәтләр челтәрен, ирекчелекләр өчен үзәкләр булдыру да кирәк.

Ихтыярийлык эшчәнлеген гамәлгә ашыруны контрольдә тоту системасы куелган максатлардан, юллардан һәм сроклардан тайпылышларны вакытында табарга, сәбәпләрен ачыкларга һәм вазгыятьне төзәтү вариантларын эшләргә тиеш.

Контроль рәвешләренен периодик һәм даими булуы түбәндәгеләр:

- ЗМР БК яшьләр эшләре бүлегенә белгечләре, ведомство карамагындагы учреждениеләр житәкчеләре, ижтимагый ихтыярийлык оешмалары вәкилләре белән бердәм киңәшмәләр;

- Зеленодольск муниципаль районы Башлыгы һәм (яки) Башкарма комитеты житәкчесе катнашында ихтыярийлык мохитендәге процесслар һәм 3 нче ярдәмче программаны тормышка ашыруның барышы турында киңәшмәләр үткәрү;

- ихтыярийлык проблемалары буенча коллегияләр утырышлары, шул исәптән район буенча күчмә утырышлар.

4. 3 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның нәтижәләгән бәяләү.

Өлеген 3 нче ярдәмче программаны тормышка ашыру түбәндәгеләргә мөмкинлек бирәчәк:

- ел саен ихтыярийлык хәрәкәтенә мәктәп укучыларын, студентларны, эшләүче һәм эш белән тәмин ителмәгән яшьләргә күбрәк жәлеп итәргә ;

- граждандар жәмгыяте элементлары буларак, Зеленодольск муниципаль районында актив граждандык позициясен формалаштыруга һәм яшьләрдә жаваплылыкны формалаштыруга ярдәм итүче яшьләргә ирекчелек хәрәкәтенен тотрыклы һәм планлы үсешен өчен шартлар тудыру;

- яшьләрдә жәлеп итәрлек ихтыярийлык образын формалаштыру;

- ихтыярийлыкны яклау буенча тулы бер ижтимагый-муниципаль система формалаштыру;

- ихтыярийлык нигезендә ижтимагый файдалы өлкәдә ижтимагый һәм һөнәри эшкә жәлеп итү юлы белән яшьләргә активлаштырырга ;

Өлеге 3 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру нәтижәләлеген бәяләүнең төп индикаторлары:

Сан күрсәткечләре:

- ихтыярийлык эшчәнлегендә катнашучы яшьләр саны, яшьләрнең гомуми саннан, процент;

- Зеленодольск муниципаль районында ихтыярийлык берләшмәләре һәм оешмалары саны;

- хупланган ихтыярийлык инициативалары саны.

Сыйфат күрсәткечләре:

- район яшьләрнең ижтимагый активлыгы дәрәжәсен күтәрү һәм аның хәзерге жәмгыять проблемаларын хәл итүгә жәлеп ителүе.

Ихтыярийлык хезмәте күрсәтә торган өлкәләр:

- балалар, яшьләр, башка яшьтәге кешеләрнең яллары;

- «риск» төркеме яшүсмерләре белән социаль эш;

-мәдәни-массакүләм чаралар, акцияләр оештыру һәм үткәрү;

- мөмкинлекләре чикләнгән балалар, өлкәннәр белән эшләү;

- социаль патронатта торучы гаиләләргә, Бөек Ватан сугышы ветераннарына адреслы ярдәм;

- хәйрия, гуманитар ярдәм;

- яшүсмерләр-яшьләр арасында хокук бозуларны һәм психоактив матдәләрне куллануны профилактикалау;

- яшүсмерләр-яшьләр арасында сәламәт яшәү рәвешен популярлаштыру;

- жәмәгәтьчелек, ММЧ белән элемтә.

«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районында
ихтыярийлык хәрәкәтен үстерү» ярдәмче программага
кушымта

«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районында
ихтыярийлык хәрәкәтен үстерү» муниципаль ярдәмче программаның максатлары, бурычлары, нәтижеләрен бәяләү
индикаторлары һәм чараларын финанслау

Максатның исеме	Бурыч атамасы	Ярдәмче программаның исеме	Төп чараларның исеме	Башкаручылар	Төп чараларн ы башкару сроклары	Ахыргы нәтижеләрне бәяләү индикаторла ры, үлчәү берәмлекләр е	Индикатор күрсәткечләре					Финанслау чыганагын күрсәтеп финанслау				
							2026	2027	2028	2029	2030	2026	2027	2028	2029	2030
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
- ихтыярийлык (волонтёрлык) оешмаларның һәм ихтыярийлыкн ың (волонтёрлыкн ың) катнашуына ихтыяжны тәмин итә торган, муниципаль дәрәжәдә социаль бурычларны хәл итүдә гражданнарның үз-үзләрен тормышка ашыруын тәмин итә торган шартлар	Яшьләрне ихтыярийлык хәрәкәтенә жәлеп итү; Халыкның төрле катламнарының ихтыярийлык эшчәнлегендә катнашуга кызыксынуны стимуллаштыру һәм ихтыярий зат булырга теләүче кешеләргә ярдәм итү; Төрле социаль әһәмиятле проектлар, акцияләр, чаралар эшләү һәм гамәлгә	«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районында ихтыярийлык хәрәкәтен үстерү»	«Куркынычсы з интернет» яшьләр форумы	ТР ЗМР яшьләр эшләре бүлегә	2026-2030	Ихтыярийлык (волонтёрлык) хәрәкәтен үстерүгә юнәлдерелгән чараларда катнашучы яшьләрне жәлеп итү, %	10	15	25	30	35	20 000 жирлеб юджет	20 000 жирле бюджет	20 000 жирле бюдже т	20 000 жирле бюдже т	20 000 жирле бюдже т

тудыру; -	ашыру.															
ихтиярыйлык (волонтёрлык) өчен мотивацияле чаралар эзерләү, оештыру һәм гамәлгә ашыру; Зеленодольскм униципаль районында сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау, яшүсмерләр- яшьләр арасында хокук бозуларны һәм психоактив матдөләр куллануны профилактикал ау, балаларны һәм яшьләрне социаль әһәмиятле эшчәнлектә риясыз катнашуга жәлеп итү өлкәсендә ихтиярыйлык хәрәкәтен формалаштыру һәм үстерү өчен шартлар			«Яшьләр көне»	ТР ЗМР яшьләр эшләрә бүлегә	2026-2030	Ихтиярыйлык (волонтёрлык) хәрәкәтен үстерүгә юнәлдерелгән чараларда катнашучы яшьләрне жәлеп итү, %	10	11	12	13	14	102 600 жирлеб юджет	102 600 жирле бюджет	102 60 0 жирле бюдже т	102 60 0 жирле бюдже т	102 60 0 жирле бюдже т
			«Дан веногы» муниципаль конкурсы	ТР ЗМР яшьләр эшләрә бүлегә			10	11	12	13	14	15 000 жирле бюджет	15 000 жирле бюджет	15 000 жирле бюдже т	15 000 жирле бюдже т	15 000 жирле бюдже т
			«Беренче курс студентлары көне» фестивале	ТР ЗМР яшьләр эшләрә бүлегә			10	11	12	13	14	100 000 жирле бюджет	100 000 жирле бюджет	100 00 0 жирле бюдже т	100 00 0 жирле бюдже т	100 00 0 жирле бюдже т
												100 000 жирле бюджет	100 000 жирле бюджет	100 00 0 жирле	100 00 0 жирле	100 00 0 жирле

тудыру.			Ихтыярыйлык көне	ТР ЗМР яшьләр эшләрә бүлгә			10	11	12	13	14	20 000 жирлеб юджет	20 000 жирлеб юджет	бюдже т 20 000 жирле бюдже т	бюдже т 20 000 жирле бюдже т	бюдже т 20 000 жирле бюдже т
			«Заман элементәсе» фестивале	ТР ЗМР яшьләр эшләрә бүлгә			10	11	12	13	14					

«2026-2030 елларда Зеленодольск муниципаль районында студентлар хезмэт отрядларын үстерү» ярдәмче программа

Ярдәмче программа паспорты

Ярдәмче программаның исеме	«2026-2030 елларда Зеленодольск муниципаль районында студентлар хезмэт отрядларын үстерү» ярдәмче программа (алга таба – 4 нче ярдәмче программа)
4 нче ярдәмче программаны эшләү өчен нигез	«Студент отрядлары эшчәнлеген хокукый жайга салуны камилләштерү максатларында Россия Федерациясенен аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2010 елның 28 декабрендәге 428-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә халыкны эш белән тәмин итү турында» 2023 елның 12 декабрендәге 565-ФЗ номерлы Федераль закон, «2030 елга кадәр чорга яшъләрне эш белән тәмин итүгә ярдәм итүнең озак сроклы программасын раслау турында» 2021 елның 14 декабрендәге 3581-р номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәте карары.
4 нче ярдәмче программаның координаторы	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшъләр эшләрә бүлегә
4 нче ярдәмче программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшъләр эшләрә бүлегә
4 нче ярдәмче программаның жаваплы башкаручысы	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшъләр эшләрә бүлегә
4 нче ярдәмче программаның максатлары һәм бурычлары	1. Укучыларның һәм студент яшъләрнең хезмэт активлыгының нәтижәле модельләрән үстерү өчен шартлар тудыру, шул исәптән икенчел мәшгульлек системасы һәм студентларның хезмэт отрядлары аша, яшь буынның инновацион потенциалын һәм эшкуарлык активлыгын үстерү; 2. Яшь буынның ижтимагый-сәяси активлыгын һәм гражданлык компетентлыгын формалаштыру; 3. Яшъләр арасында гражданлык-патриотик тәрбия, милли үзәк һәм толерантлык системасын үстерү; 4. Яшъләр ижтимагый оешмалары, хәрәкәтләрә өчен, яшъләрнең лидерлык сыйфатларын үстерү, яшъләр һәм яшъләр ижтимагый оешмалары инициативасы белән оештырылган социаль әһәмиятле проектларга ярдәм итү өчен шартлар тудыру; 5. Сәләтле балаларны һәм яшъләрне эзләү, аларга ярдәм итү, аларның интеллектуаль һәм ижади потенциалын үстерү өчен шартлар тудыру; 6. Яшъләр арасында социаль тискәре күренешләрне

	профилактикалауның нәтижәле системасын формалаштыру һәм гамәлгә ашыру; 7. Республика яшьләрен дөнья жәмәгатьчелегенә интеграцияләү максатларында төбәкара һәм халыкара яшьләр хезмәттәшлеген үстерү һәм алмашыну; 8. Яшьләр арасында экстремизмны профилактикалау; 9. Дәүләт яшьләр сәясәтен фәнни-методик, мәгълүмати һәм кадрлар белән тәмин итү						
Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары	2026 – 2030 еллар.						
4 нче ярдәмче программаны финанслау күләмнәре еллар һәм финанслау чыганаclarы буенча бүленеш	Финанслау чыганаclarы	4 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру еллары					
		2026 (сум)	2027 (сум)	2028 (сум)	2029 (сум)	2030 (сум)	Гамәлгә ашыру чорында барлыгы (сум)
	Муниципаль бюджет	0	0	0	0	0	0
	Федераль бюджет	-	-	-	-	-	-
	Республика бюджеты	-	-	-	-	-	-
	Башка чыганаclar	-	-	-	-	-	-
	Барлыгы	0	0	0	0	0	0
2026 – 2030 елларга 4 нче ярдәмче программаны финанс белән тәмин итү күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле елга һәм план чорына Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы бюджеты проекты формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш. Федераль бюджет һәм бюджеттан тыш чыганаclar акчалары ел саен төзелә торган шартнамәләр һәм килешүләр нигезендә билгеләнәчәк.							
Ярдәмче программаның максатлары һәм бурычлары, гамәлгә ашыруның көтелгән ахыргы	4 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру нәтижәсендә 2030 елга кадәр түбәндәгеләрне арттыру күздә тотыла: -студентларның хезмәт отрядлары хәрәкәтендә катнашучы яшьләрнең өлеше; -талантлы яшьләргә ярдәм өлкәсендә башкарма хакимият органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла торган проектларга һәм программаларга жәлеп ителгән яшьләрнең өлешләре, яшьләрнең гомуми санында;						

нәтижеләре (нәтижеләрне бәяләү индикаторлары) һәм аның бюджет нәтижелелеге күрсәткечләре	-ижтимагый-сәяси активлык һәм гражданлык компетентлыгы буенча чараларда катнашучы яшьләр өлеше; -патриотик юнәлештәге чараларда катнашучы яшьләрне тарту; -жәмгыять өчен әһәмиятле проектлар һәм программалар конкурсына бирелгән гаризалар саны; -талантлы яшьләргә ярдәм итүгә юнәлдерелгән конкурсларда катнашучы яшьләрне тарту; -социаль тискәре күренешләрне профилактикалауга юнәлдерелгән чараларда катнашучы яшьләрне тарту; -төбәкара һәм халыкара яшьләр хезмәттәшлеге өлкәсендәге чаралар саны; -дәүләт яшьләр сәясәте өлкәсендә әзерләнгән докладлар, аналитик, фәнни-тикшеренү, методик эшләр саны; -дәүләт яшьләр сәясәте өлкәсендә аттестация узган белгечләр саны; -дәүләт яшьләр сәясәте өлкәсендә һөнәри осталык буенча республика конкурсында катнашучы белгечләр саны; - дәүләт яшьләр сәясәте өлкәсе хезмәткәрләренең һөнәри осталыгының бөтенроссия конкурсларында катнашучы белгечләр саны; - Яшьләр көненә багышланган чараларда катнашучылар саны; - балалар һәм яшьләр ижтимагый берләшмәләре эшчәнлегендә катнашучы яшьләрнең өлеше, яшьләрнең гомуми санында .
4 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыруны контрольдә тотуны оештыру системалары	Татарстан Республикасы Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитеты һәм финанс контролен гамәлгә ашыручы башка органнар.

4 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру өлкәсенең гомуми тасвирламасы

Яшьләр инфраструктурасы ныгытыла. Аның составына яшьләр үзәкләре, Студентлар хезмәт отрядлары үзәге, «Патриот» республика спорт-патриотик үзәге, жәмәгать тәртибен саклау буенча «Форпост» яшьләр (студентлар) формированиеләре үзәге, сәләтле балалар белән эшләү буенча «Йолдызлык» республика үзәге, яшьләр, инновацион һәм профилактик программалар республика үзәге кебек республика һәм муниципаль учреждениеләр керә.

Бүгенге көндә Зеленодольск муниципаль районының яшьләр инфраструктурасы 41 учреждениегә ия: 23 үсмерләр клубы, 1 яшьләр үзәге, 1 социаль хезмәт, жәмәгать

тәртибен саклау буенча 1 яшьләр (студентлар) формированиеләре үзәге, 11 балалар сәламәтләндрерү лагере, 4 психологик-педагогик ярдәм үзәге.

Дәүләт яшьләр сәясәтенең өстенлекле юнәлешләрен гамәлгә ашыру, яшьләр проблемаларын нәтижәле хәл итү өчен программа механизмы актив кулланыла.

Программа кысаларында яшьләр сәясәтенең авыл яшьләре белән эшләрү, коммерциячел булмаган яшьләр һәм балалар оешмаларына, ихтыярлыкка, студентларның хезмәт отрядларына, талантлы яшьләргә ярдәм итү кебек юнәлешләре актив үсеш ала, шулай ук социаль тискәре күренешләренә профилактикалау һәм сәламәт яшәү рәвешен пропагандалау буенча эш системасы формалаша.

Проект ысулы форматында хәзерге шартларда дәүләт яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруда республика яшьләр һәм балалар оешмалары актив катнаша. Республика яшь буынының активлыгы һәм гражданлык өлгергәнлегә артуы жәмәгать оешмаларында яшьләр санының артуы белән дәлилленә, ул яшь буынның гомуми саныннан якынча 30 процент тәшкил итә. Жәмәгать оешмалары республика конкурслары, слетлар, фестивальләр, яшьләр форумнары үткәрү инициаторлары булып тора. Алар арасында иң актив эшләрүчеләр: Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Ижтимагый яшьләр палатасы, «Татарстан Республикасы Студентлар лигасы» төбәк яшьләр ижтимагый оешмасы, «Татарстан Республикасы Ижади яшьләр академиясе» ижтимагый оешма, «Ватан» берләшмәсе, Балалар һәм яшьләр оешмалары советы, «Татарстан Республикасы сәнәгать предприятиеләре яшьләре» ижтимагый оешмасы, «Татарстан Республикасы ихтыярлыкны үстерү үзәге» төбәк яшьләр ижтимагый оешмасы, Татарстан Республикасы яшь галимнәренә һәм белгечләренә яшьләр ижтимагый хәрәкәте, 90 меңгә кадәр баланы үз эченә алган «Йолдызлык» масштаблы фестиваль хәрәкәте, Татарстан Республикасы Аграр яшьләр берләшмәсе. Интеллектуаль яшьләр хәрәкәте булдырылды һәм үсеш ала.

Дәүләт яшьләр сәясәтен алга таба үстерү өчен яшьләр мохитендә булган түбәндәге проблемаларны хәл итү таләп ителә:

Яшь лидерларны ачыклау, тәрбияләрү һәм үз-үзләрен тормышка ашыру системасын камилләштерү зарурлыгы.

Татарстан Республикасы яшьләренә кыйммәтләр юнәлешен формалаштыруда гражданлык-патриотик тәрбиянең ролен көчәйтү.

3. Яшьләр арасында яшьләренә хезмәт активлыгын арттыру һәм аларны социаль тискәре күренешләр буенча профилактикалау коралы сыйфатында ижади проектларга жәлеп итү зарурлыгы.

Хәзерге вакытта продукция житештерү күләмнәрен киңәйтү, яңа житештерү куәтләрен гамәлгә кертү, республикада киң колачлы төзелешләр кадрларга ихтыяжның тиешле үсешен китереп чыгара. Яшьләренә икенчел эш белән тәмин итүне оештыру, яңа белгечләргә кызыксынучы эш бирүчеләренә жәлеп итү белән Студентларның хезмәт отрядларының республика үзәге шөгыйльленә. Әмма икътисадның төрле тармаклары яшь хезмәт ресурсларын бертигез кабул итми, яшьләренә республиканың сәнәгать предприятиеләренә жәлеп итү һәм яшьләренә хезмәт активлыгын тиешенчә стимуллаштырмау белән бәйле катлаулы хәл саклана.

Яшьләрне социаль яктан үстерү, деструктив күренешләргә каршы тора белүче яшәргә сәләтле яш буын шәхесен формалаштыру буенча эшне ике юнәлеш буенча төзәргә кирәк. Беренчесе-традицион, тикшерелгән эш формаларын гамәлгә ашыруны дәвам итү, алар арасында:

муниципаль яшьләр программаларын дәүләт яшьләр сәясәтенең өстенлекле юнәлешләре буенча гамәлгә ашыру. республикада 400 меңгә якин балалар һәм яшьләрдән торган балалар һәм яшьләр ижтимагый берләшмәләре эшчәнлегенә ярдәм итү;

яшьләрне социаль әһәмиятле муниципаль, республика һәм федераль чараларда катнашуга жәлеп итү, алар арасында: республика яшьләр форумы, Халыкара «Сәләт» яшьләр уку-укыту форумы. Моннан тыш, әлеге министрлык Татарстан Халыклары ассамблеясе һәм аның яшьләр бүлеге белән берлектә «Милләтләр Лигасы» спартакиадасын, милли командалар арасында КВН турнирын уздыруны планлаштыра;

1. 4 нче ярдәмче программаның төп максатлары һәм бурычлары, программа чаралары, көтелгән соңгы нәтижәләрне тасвирлау, 4 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру срогы һәм этаплары

Ярдәмче программаның максаты – студентлар хезмәт отрядларын формалаштыру, муниципаль районның көндәшлеккә сәләтлелеген ныгытуда аларның ижади потенциалын куллану, яш буынның тормыш сыйфатын күтәрү өчен оптималь шартлар тәмин итү.

Куелган максатка ирешү өчен ярдәмче программаның түбәндәге бурычларын хәл итү таләп ителә:

1. Укучыларның һәм студент яшьләрнең хезмәт активлыгының нәтижәле модельләрен үстерү өчен шартлар тудыру, шул исәптән икенчел эш белән тәмин итү системасы һәм студентларның хезмәт отрядлары аша, яш буынның инновацион потенциалын һәм эшкуарлык активлыгын үстерү.

Әлеге бурычны хәл итү чараларының нәтижәлелеге студентларның хезмәт отрядлары хәрәкәтендә катнашучы яшьләрнең өлешен арттыру кебек күрсәткечләр нигезендә бәяләнәчәк.

2. Яш буынның ижтимагый-сәси активлыгын һәм гражданлык компетентлыгын формалаштыру.

Әлеге бурычны хәл итү буенча чараларның нәтижәлелеге ижтимагый-сәси активлык һәм гражданлык компетентлыгы буенча чараларда катнашучы яшьләр өлешен арттыру кебек күрсәткеч нигезендә бәяләнәчәк.

3. Яшьләр ижтимагый оешмалары, хәрәкәтләре өчен, яшьләрнең лидерлык сыйфатларын үстерү өчен шартлар тудыру һәм яшьләр һәм яшьләр ижтимагый оешмалары инициативасы белән оештырылган социаль әһәмияткә ия проектларга ярдәм итү.

Әлеге бурычны хәл итү буенча чараларның нәтижәлелеге түбәндәге күрсәткечләр нигезендә бәяләнәчәк:

социаль эһемиятле проектлар һәм программалар конкурсына бирелгән гаризалар саны;

талантлы яшьләрне яклауга юнәлдерелгән конкурсларда катнашучы яшьләрне тарту;

балалар һәм яшьләр ижтимагый берләшмәләре эшчәнлегендә катнашучы яшьләрнең өлөшөн арттыру, яшьләрнең гомуми санында .

Ярдәмче программаны гамәлгә ашыру срогы-2026-2030 еллар.

2. 4 нче ярдәмче программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы

4 нче ярдәмче программаны финанслауның төп чыганаclarы-Зеленодольск муниципаль районы бюджеты акчалары. 4 нче ярдәмче программасын финанслау күләмнәре фаразлау характерында һәм тиешле финанс елына һәм план чорына Зеленодольск муниципаль районы бюджеты проектын формалаштырганда ел саен төгәлләштерелергә тиеш;

4 нче ярдәмче программаны өстәмә финанслау максатында, юридик һәм/яки физик затлардан иганәче ярдәмен жәлеп итү мөмкин.

Өлеге 4 нче ярдәмче программаны тормышка ашыруга бәйле чараларны финанслау тиешле финанс елына Зеленодольск муниципаль районы бюджетында расланган ассигнованиеләр чикләрендә гамәлгә ашырыла. 4 нче ярдәмче программаны тормышка ашыру өчен тотылган акча күләме, Зеленодольск муниципаль районы территориясендәге район бюджеты, инфляция процесслары һәм икътисади вәзгыять мөмкинлекләреннән чыгып, ачыкланырга һәм төзәтмәләр кертелергә мөмкин.

3. 4 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру механизмы

4 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру механизмы түбәндәгеләр:

- урта махсус уку йортлары базасында студентларның хезмәт отрядларын актив үстерү;

- электрон һәм басма массакуләм мәгълүмат чаралары, социаль челтәрләр һәм “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәре кулланып, яшьләр арасында студентлар хезмәт отрядларын популярлаштыру;

- студентларның хезмәт отрядлары инфраструктурасын үстерү һәм мониторинглау, шул исәптән муниципаль студентлар хезмәт отрядларын төзү һәм үстерү;

- төбәкара, бөтенроссия һәм халыкара чаралар, проектлар, программалар үткәрүне һәм катнашуны да кертәп, оешмалар, белгечләр һәм яшьләр арасында алынган белемнәрне һәм тәжрибәне тапшыру ысуллары системасын камилләштерү.

Финанслау механизмында түбәндәге акцентлар куела:

а) Ачык конкурс узган һәм агымдагы елга яшьләр сәясәте буенча чаралар планына кертелгән проектлар һәм чаралар гына финанслана. Элек планлаштырылмаган, әмма жәмгыятьнең яшьләр сәясәте буенча яңа проектлар һәм чаралар үткәрүгә булган ихтыяжлары барлыкка килгән очракта, конкурс

үткәргәннән соң, ЗМР БК яшьләр эшләрә бүлгә өстәмә акчаларны яңадан бүлү яки бүлөп бирү турында үтенеч белән мөрәжәгать итә һәм Яшьләр сәясәте буенча чаралар планына үзгәрешләр яки өстәмәләр кертә.

б) ЗМР БК яшьләр эшләрә бүлгә проектларны һәм чараларны урнаштыру һәм финанслауны «ТР ЗМР «Исток» яшьләр клублары берләшмәсе» МБУ, «Форпост» жәмәгать тәртибен саклау буенча яшьләр (студентлар) формированиеләренә Зеленодольск үзәгә» МБУ; «Зеленодольск шәһәрә балаларына һәм яшьләренә психологик-педагогик ярдәм үзәгә» төп подрядчылары аша башкарыла.

в) 4 нче ярдәмче программаны ресурслар белән тәмин итү чыганаclarы:

- Зеленодольск муниципаль районы бюджеты акчалары;
- шәһәр һәм район үсешенә башка программалары кысаларында, шулай ук республика программалары кысаларында патриотик тәрбия чараларын финанслау;
- республика һәм федераль яшьләр һәм патриотик программалар кысаларында грантлар һәм диплом проектларын финанслау өчен акчалар;
- спонсорлык чараларын жәлеп итү;
- РФ законнары белән тыелмаган башка чыганаclar.

г) 4 нче ярдәмче программаны финанс белән тәмин итү күләмнәрә фаразлау характерында һәм тиешле елга жирле бюджет проектын формалаштырганда ел саен билгеләнгән тәртиптә төгәлләштереләргә тиеш.

4 нче ярдәмче программаның идарә структурасы һәм гамәлгә ашыруны контрольдә тоту.

Зеленодольск муниципаль районында 4 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру барышы белән идарә итү һәм анда эшкә жәлеп ителгән хезмәтләрне координацияләү өчен тиешле схема кирәк.

Зеленодольск муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләрә бүлгә студентларның хезмәт отрядлары эшен гамәлгә ашыру механизмында әйдәп баручы субъект булып тора. Вертикаль район структурасының база звеносы булып аның карамагындагы учреждениеләр һәм оешмалар торырга тиеш. Шулай ук Башкарма комитет структуралары, шәһәр һәм район оешмалары һәм предприятиеләрә, халык белән эшләүче оешмалар арасында хезмәттәшлекне алга таба да киңәйтү таләп ителә.

Студентларның хезмәт отрядлары эшен башкаруны контрольдә тоту системасы куелган максатлардан, юллардан һәм сроклардан тайпылышларны вакытында ачыкларга, вәзгыятьнәң сәбәпләрен ачыкларга һәм төзәтү вариантларын эшләргә тиеш.

Контроль формаларының периодик һәм даими булуы түбәндәгеләр:

- ЗМР БК яшьләр эшләрә бүлгә белгечләре, ведомство карамагындагы учреждениеләр житәкчеләрә, Студентлар хезмәт отрядлары эшенәң вәкилләрә белән гомуми киңәшмәләр.

- Зеленодольск муниципаль районы Башлыгы һәм (яки) Башкарма комитеты житәкчесә катнашында Студентлар хезмәт отрядлары мохитендәгә процесслар һәм 4 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның барышы турында киңәшмәләр үткәрү;

5.4 нче ярдәмче программаның икътисади, социаль һәм экологик нәтижәләлеген бәяләү

4 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыруның нәтижәләлегә 4 нче ярдәмче программаны гамәлгә ашыру нәтижәсен бәяләү индикаторлары һәм күрсәткечләре һәм яшь буынның тормыш сыйфатын күтәрүне, яшьләрнең социальләшүен һәм үз-үзен тормышка ашыруын характерлаучы төп чаралары нигезендә бәяләнә.

4 нче ярдәмче программаның социаль нәтижәләлегә түбәндәгеләргә юнәлтелгән:

- яшь буынның социаль хәле дәрәжәсен күтәрү;
- яшьләр арасында сәламәт яшәү рәвешен тотрыклы формалаштыру;
- республиканың социаль-икътисадый, ижтимагый-сәяси һәм социомәдәни үсешенә яшьләрнең керткән өлешен арттыру;
- социаль әһәмиятле программаларны һәм проектларны гамәлгә ашыруда катнашкан яшьләр санын арттыру;
- яшьләрнең хезмәт, эшкуарлык, ижади активлыгын арттыру;
- яшьләрнең үз-үзен оештыру һәм үзидарә дәрәжәсен күтәрү.

«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районында студентларның хезмәт отрядларын үстерү» ярдәмче программага кушымта

«2026-2030 елларга Зеленодольск муниципаль районында студентларның хезмәт отрядларын үстерү» муниципаль ярдәмче программаның максатлары, бурычлары, нәтижәләрен бәяләү индикаторлары һәм чараларын финанслау

[illegible]